

FÖLDVÁRY IMRE, Budapest,

férfidivat raktára

Kossuth Lajos-u. 18.
és Kerepesi-út 9.Ajánl angol cylinder, diva-
tos kemény és puha kalapo-
kat, jó szabású férfi-ingek,
nyakkendők, keztyűk dús
választékban. Árjegyzék.**Gyümölcs-, főzelék- és
husconservákat,**aszalt főzeléket ajánl a legjobb
minőségben az**Első Kecskeméti Conservgyár**
Kecskeméten. 9173

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

A legszebb francia papírkalapok
nagy választékban 8951**KLEIN VILMOS**
papírkereskedésében,**Budapest, Kossuth Lajos-u. 20.**
(Országos Kaszinó palotájában.)**Látkepés levelező-lapok**
különlegességek raktára.

Hölgyeknek!

Hona-crème.

Legújabb és orvosi szaktekinté-
lyek által is elismert, biztos hatású
kő és aranyozó szor, eltávolít
minden bőrtisztítást és rövid
használat után vakító fehérré, bővé-
teszi az arcbőrt.

Figyelem! Készítme-
nyem nagy közkeletűsége miatt
hamisítványokat hoznak forgalomba; csak az valódi,
mely a doboz alján aláírásommal el van látva. 1 tégely
Hona-crème 1 kor. 1 drb Hona-szappan 80 fillér.
Kapható minden gyógyszerárban. Székhelyi rak-
tár: **Alexander János** gyógyszerár Szolnokon. Bu-
dapesti főraktárak: **Török-féle** gyógyszerár-an Király-
utca 12. és **Andrássy-ut 29.** **Kerpel-féle** gyógyszerár
Lipót-kört 28. szám és **Thalmayer és Seitz** uraknál.

BALOG BÉLA és LAJOS
férfi-szabók**Budapest, Dorottya-u. 11. l. em.**
TELEFON 31-19.**Speczialisták: díszmagyar-, lovaglő- és sport-
öltönyökben.**Az őszi és téli idény beálltával ajánlják angol
mintára vezetett műhelyükből kikerült legújabb
valódi angol és francia szövetekből készült, bármely
minta szerint kifogástalan, izléses és elegáns szabású
ruhákat.**Ruhabérlet tetszés szerinti
kombinációban.** 9255**Szépség és egészség.**

Étvágytalanság és Gyomorgyengeség

gyógyítására ezzen munnak Karlsbadba
holott est a czélt otthon is elérhetik**Rozsnyay M.****PEPSINBORA**használatát által, mely az emésztést elő-
segíti és a gyomrot rövid időn tökéletesen
helyreállítja.Egy üveg ára 2 kr. 40 fill. 6 üveg franco
küldve 12 kor. 12 fill.A t. sz. közművelődési bizottság ajánlja, hogy minden készítménynek törvénye-
sen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadság-szobor ábrájára.**Kapható: ROZSNYAY MÁTYÁS** gyógyszerárban Arad, Szabadság-tér.
Budapest: Török József és dr. Egger Leo Nádor: gyógyszerárban.
valamint minden magyarországi gyógyszerárban.**Pergetett mézet**elsőrendűt, 5 kilós bödö-
nyökben bérmentve 6 koro-
náért szállít az**orsz. méhészegylet**
BUDAPEST,**Damjanich-utca 34.****Czimbalom** 8916fekolmát, a melyből min-
denki, tanító nélkül megta-
núlhat czimbalomozni, 4 koro-
náért adom. Képes nagy czim-
balomárjegyzéket pedig in-
gyen. **Varga Pál** czimbalom-
gyártó, Budapest, VIII. ker.,
Röck Szilárd-utca 3. sz.**M. kir. államvasutak.**

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak
igazgatósága a jövő 1902. évi
január 1-től december 31-ig
szükséges mintegy 800 mé-
termézes gypapotonál (na-
gyobb részt csapaggyakhoz),
900 kg. fehér gypapotonál
kenőbelekhez és 400 kg. fe-
hér gypapotonál szállítást
biztosítani ohajtván, eziránt
nyilvános pályázatot hirdet.
Az ajánlatok legkésőbb févi
október 15 ik napjának déli
12 órájáig terjesztendők be.
A pályázatra vonatkozó rész-
letes módosított leírását
tartalmazó ajánlati felhí-
vás a m. kir. államvasutak
szakszolgáltatási (Budapest,
Andrássy-út 73 sz.) kap-
ható, a hazai kereskedelmi
iparkamaráknál és az üzlet-
vezetőségeknél pedig meg-
tekinthető. Ezen pályázati
felhívás kívánságra postán
is küldetik. A 12291/96. sz.
általános szállítási feltéte-
lek a fenti hivataloknál
megtekinthetők, vagy alul-
írott igazgatóság nyomtat-
ványtáránál 50 filléren meg-
szereshetők. Ha a feltételek-
nek postán való megküldése
kívántatik, a vételárón ki-
vül még 20 fillér postadíj
is előzetesen beklendő.

Budapest, 1901 szept. hó.

A magy. kir. állam-
vasutak igazgatósága**Egészséges
csiga-nadrágtartó**kényelmes, mindig alkalmas, ele-
gáns szabad testtartás, könnyű
mozgás, könnyű lélegzés, nincs
nyomás, nincs izzadás, nincsenek
gombok, nincs nadrágtartó, nincs
több szíj. Ara darabonként 150
korona, a pénz előleges megküldé-
se esetén franco. Utánvét 70
fillérrel több 3 drb 4 kor. 6 drb
7 kor. és 12 drb 12 kor. szállítja**KANN IGNÁCZ**
Bécs, II. Lilienbrunn-gasse 17.**Hirdetések felvételnek a
kiadóhivatalban Budapes-
ten, IV., Egyetem-utca 4.****BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK****Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölesön Részv.-társ.**

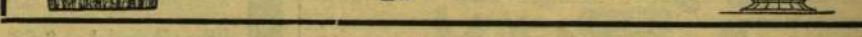
Irodái: VI. ker., Andrássy-ut 5. (saját házában). 8963

Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket takarékbetét köny-
vecskék és pénztári jegyek ellenében 4%-os kamatozással, valamint folyó-
számlában (check-számlán). A 10%-os betétkamat-adót az intézet fizeti. Le-
számítolt váltókat, előlegeket nyújt értékpapírokra. VÁLTO-
ÚZLETE megbízásból teljesíti mindenféle értékpapírok vételét és eladását
a legelőnyösebb feltételek mellett s foglalkozik minden a váltóüzletek keretében
tartozó üzletigazgatással. Üzleti órák: délelőtt 9-11-ig, délután 3-5-ig.
Magyar kir. osztályosjegyek főelárusító helye IV. Ferencz-
tér 2. szám. Kézi zalogüzletei: IV., Károly-körút 18. IV., Ferencz-
tér és Irányi-u. sarkán, VII. Király-u. 57., VIII., József-körút 2., Üllői-út 6.**Első magyar üveggyár
részvény-társaság** 8925**Budapest, V. ker., Ferencz József-tér 8.**

(Az Akadémia közvetlen közelében.)

**Vendéglői, kávéházi, és háztartási üveg-
neműek gyári raktára.**

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

**Virágvázaik legszebb kivi-
telben nagy választékban.****KOTSCHY ERICH** 9169

első magy. mech. szőnyeg-kiporlási, szőrmemegóvási és moly-irtási intézet.

Nagy méreben gőzerővel.

BUDAPEST, Hungária-út 94. — Telefon sz. 506.

Brünnner Testvérek
cs. és kir. szab.
légszesz-, villamos- és
petroleumlámpa-gyár.

Főraktár: 9223
Budapest, IV., Koronaherceg-u. 3.
Salonpetroleum és császárolaj
I. rendű. — Bérmentes szállítás.

LOHR MÁRIA ezelőtt KRONFUSZ 9147esipke, vegyszeti tisztító- és műfestő-intézetek megnagyobbított
erőművi szőnyegporló és szőrmearu megóvó-intézetek. — Megbízások átvételnek:VIII., Baross-utca 85. sz. saját házában levő gyárban és a következő fióküzletekben:
IX., Calvin-tér 9. V., Harmineczad-utca 3. VI., Tere-körút 39. VI., Andrássy-út 16.
Telefon 57-08. VIII., József-körút 2. szám. Telefon 57-08.

ALAPITVA: 1882-
VALÓDI ANGOL ÉS AMERIKAI
SPORTJÁTEKOK
LEGOLCSÓBB MEGBIZHATÓ BESZERZÉSI FORRÁSA

KÉPES
ÁRJEJYZÉKET
KIVÁNTATRA BÉRMENTVE KÜLD:

SEFFERANTAL
BUDAPEST-
KÖZPONTI VÁROSHÁZ-ÉPÜLET

ÁRZASÁGI KÖTLELÉSEK, FEHÉR RUHATARTÓK, TISZTA KENDŐRÖL-
ZSINEGEK, ZSÁKOK, PONYVÁK, KERTTÖMLÖK
TORNASZAKOZÓK FÜGŐGÁLYAI ÉS PÜNKÖZŐMÉNYEK
PARTALEK ÉS INTÉZETEK
FELSZERELÉSE

40. SZÁM. 1901.

BUDAPEST, OKTÓBER 6.

48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt	egész évre 24 korona félre — 12	Csúpn a VASÁRNAPI UJSÁG	egész évre 16 korona félre — 8	A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával)	egész évre 10 korona félre — 5	Külföldi előfizetésekre a postállyal meghatározott vitéldj is esatolandó.
---	------------------------------------	----------------------------	-----------------------------------	---	-----------------------------------	--

AZ OROSZ CZÁRI PÁR FRANCZIAORSZÁGBAN.FRANCZIAORSZÁG hetekig készülődött az orosz
czár és neje fogadására. Előre meg volt
ugyan állapítva, hogy a látogatás csakis a
francia hadi tengerészetnek és a hadseregnek
szól s ezt a katonai jellegét szigorúan meg is
tartották, de azért erősebben dobogott minden
francia szív az ünnepélyek napjaiban. Páris
hiába remélte a hatalmas szövetséges fejedelem
látogatását, a czár nem ment el máshová, mint
Dunkerque-be, Reimsbe, Compiègnebe.A nagyközönségnek nagyon kevés alkalma
volt látni a fejedelmi vendégeket s a tiszte-
letükre kifejtett pompát. A hol a czár és kísé-
rete megfordult, azoknak a helyeknek közelébe
sem engedtek senkit a hivatalosokon és meg-
hívottakon kívül, a kíváncsi tömeg csak nagymesszeségből küldhette üdvözlőváltásait a katoná-
ság áttörhetetlen sorfalán keresztül. Ez a nagy
elővigyázat könnyen érthető a legutóbbi szo-
morú események után.Azoknak a csekély számú kiválasztottaknak,
a kik Dunkerqueben a partraszálláskor láthatták
a czári párt, általános örömet okozott az a jó-
kedv, mely mosolyukból és maguktartásából
előragyogott. A czárné mindig fekete ruhában
volt, mert kettős gyászja van: Viktória angol
királynőben nagyanyját, Frigyes német császár
özvegyében pedig nagynénjét gyászolja. A czári
pár jókedvét a francziák örömmel magyarázták
arra, hogy otthonosan érzik magukat hazájuk
földjén.A hajóról a fogadásukra megjelent előkelő-
ségek sorfala közt egyenesen a dunkerquei
kereskedelmi kamara épületébe mentek. El-késve érkeztek meg, mert a rossz idő miatt a
hajó nem birt kikötni az előre megállapított
időben. A kereskedelmi kamara fényesen fel-
díszített dísztermében lakomával várták őket.
Estére azután Compiègnebe mentek vasuton s
ott töltötték az éjszakát. Ezen az első napján a
látogatásnak rossz volt az idő: folyton esett az
eső s zúgott a szél.Másnap, szeptember 19-én a czári pár Loubet
köztársasági elnök kíséretében Reimsbe rándult
ki, megszemlélni a francia hadsereg záró had-
gyakorlatait. Egy napi pihenő után, a mely idő
alatt Páris minden pillanatban várta megérke-
zésük hírét, — a mely napot azonban a compiè-
gnei kastélyban töltöttek, — a Reims közelé-
ben levő Béthény-ben tartottak szemlét a fran-
cia hadsereg fölött.

Ez a szemle gyönyörű látványt nyújtott.

AZ OROSZ CZÁRI PÁR PARTRA SZÁLLÁSA DUNKERQUEBEN.

A „L'Illustration” rajza.

103,000 gyalogos és 20,000 lovas állott itt egy óriási hadoszlopban, négy száz ágyúval. A czár lóháton elvágatott a katonák előtt, a Preobrazsenszki-ezred egyenruhájában, míg a czárné Loubet elnökkel hintón követte őt. A czár nagy érdeklődést tanúsított a látottak iránt. Egyik másik csapat előtt megállott, kérdőzködött s az új francia gyorstüzelő ágyúk szerkezetét egy tüzerhadnaggyal alaposan megmagyaráztatta magának. A czárné, ki szenvedélyes amateur-fényképész, ezalatt kis gépével fényképi főlvételeket vett föl férjéről, a mint a francia ágyúkat vizsgálgatja.

Nagyon nyájas és barátságos volt a czár is, a czárné is a francia urak iránt a különböző lakomákon és fogadásokon: a witory-i erődben tartott reggelin, a compiegne-i kastélyban adott díszebéden, a kastély kis színházában tartott díszelőadáson. Az urakon kívül a legfőbb francia állami méltóságok nejei is részt vettek az ünnepélyek egy részében, a kik minden tőlük telhetőt megtettek, hogy a czárnának kellemessé tegyék ott tartózkodása idejét.

Elutazása után a czár táviratban köszöntö meg a szíves fogadást a francziáknak.

ŐSZI ÉNEK.

Megint csak árva lett a rétünk,
Az erdők hallgatag megint...
Megint csak nincs már mit keresnünk,
Kivel beszélünk idekint!

A vadrigók összebújnak,
Mint a virrasztó emberek...
Hideg szél orgonál az erdőn,
Bús, temetési éneket.

A pusztulás fájó jelének
Nem lelmi már számát, szerit...
A halál jár itt, a halál jár,
És — menekülni kényszerít.

De hova, merre menekülnék?
Ha nem Hozzá, Uram, kihez?
A te örök tanácsod ellen,
Főlebbzés nincs senkihez!

Te hinted a nyárt be virággal,
Tíéd tavaszunk és télünk...
Oh, fogadj oltalmazba minket,
S áldd meg reményünket a tünkelt,
Gondviselő jó Istenünk!!

Szabolcska Mihály.

SZEGÉNY VAGYOK.

Én egy szegény, küzdő ember vagyok
S rém e sors túl sok terhet rakott,
De adott az örméből is nekem:
Nyoloz gyermekért hull a verejtékem.

Sokan néznek szárazkozó hitben:
Szegény embert megverte az Isten!
Én meg, ha ezt a hangyabolyt nézem,
Véget nem ér a gyönyörűségem.

Jó az egyik, tán rosszabb a másik...
Hát ki tudja, melyikből mi válik?
Én nem tudom, de hát nem is kérdem,
Mind egyformán kedvesek ők nekem.

Ha felsóhajt valami jó lélek:
Vajjon miből élnek meg szegények?!
Én remegve nézek köztük széjjel:
Jó Istenem, egyet se' vegyél el.

Hogyha adtat, el nem hagyod őket,
Oltalmadban majd csak fel is nőnek,
Akkor ők is beállnak a sorba
S mindenik a maga terhet hordja.

G. Diószeghy Mór.

HOZOMÁNY NÉLKÜL.

Elbeszélés.

Irta Vértési Arnold.

— Hallatlan szemtelenség! — fakadt ki Tarpataki Zsigmond úr. — Ilyen éhenkórász muzsikusként még meg meri kérni a leányunk kezét!

A művészek, Arányi Leónak másképen, udvariasabban mondta el ezt Tarpataki Zsigmond. A művészekkel nem szoktak úgy beszélni. Ámbár megérdemelnék. De az ember, habár forr benne a méreg, mégis megvágolhatja a szavakat: köszönik a megtisztelést, Elza még igen fiatal, még nem szándékoznak férjhez adni és különben is már volna valaki, a kit kiszemelték, nagyon sajnálják, hogy nem adhatnak kedvezőbb választ...

Most azonban kitört az elfojtott méreg. Tarpataki úr nem érti, hogyan merészeltetett az az ember...

— Talán te biztattad, Elza?

— Igen, én hatalmaztam föl, hogy szóljon, — felelt a leány.

Sápadt volt, de határozott. Bátran tekintett dühös atyjának a szemébe.

— Még nyíltan bemedre vallani? — szörnyedt el Tarpataki úr.

Tarpatakiné nem kevésbé szörnyűködött. No de ilyet! Ki hallott már valaha ilyet? Megörült ez a leány? Mikor a legjobb partik közt válogathat. Egyetlen leány, a kinek két nagy háromemeletes ház lesz az öröksége. Nem afféle nesze semmi, fogd meg jól, nem holmi adósággal teletáblázott, hanem tiszta tehermentes házak. Még egy gróf is elveheti, vagy akár-micsoda nagy úr, nem efféle rongyos muzsikusként...
— Legyen eszed, Elza?

De a leány makacs. Arányi Leó, vagy senki!
— No hát senki! — mondta az apja.

Hadd vénüljön meg inkább itthon, de ahhoz a hegedűn czinczorgó semmi emberhez meg-sem adják.

Tarpataki Zsigmond kimondta a kemény szót s ő nem afféle ember, a kit könyörgéssel vagy könnyhullatással meg lehetne lágyítani.

Ám a leány nem sirt és nem is könyörgött. Tudta, hogy hiábavaló. De az ő akaratja is erős volt és mikor azon este vacsorára keresték, sem a szobájában, sem az egész házban sehol nem találják.

Az anya kétségbeesetten jajveszékelt, az apa azonban nem vesztegette az időt, kocsiba ült s egyenesen Arányi Leó hegedűművész lakására hajtatott.

A szerelmes párt ott találta együtt. A fiatal ember megdöbbenve, zavartan kereste a szavakat, hogy mit mondjon:

— Tarpataki úr...

Tarpataki Zsigmond félbeszakította:

— Hagyja el, nincs sok szóra szükségünk. Nem azért jöttem, hogy most szemrehányást tegyek. A botrány megtörtént; nem fogom azt még azzal növelni, hogy zajt üssék. Leányom megszökött: azon már változtatni nem lehet. Az én akaratommal soha sem lett volna önnek a felesége; most már hiábavaló volna tovább ellenkezniem.

— Apám! — kiáltott a leány, megragadva atyja kezét s forrón esőkolgatta.

— Eressz el, — szól Tarpataki Zsigmond szigorúan s visszavonta kezét. — Nagy szégyent hoztál rám és soha sem bocsátom meg.

A fiatal ember is szólni akart. Tarpataki Zsigmond keményen rá nézett:

— Mondtam, hogy nincs szükség az ön mentegőzésére. A leányom nagy ostobaságot követett el; ám lássa következményét. Mától fogva

önök jegyesek s egy hónap múlva meglesz az esküvőjük is.

— Oh, Tarpataki úr, ki sem mondhatom, mily hálás vagyok s mily boldoggá tesz ön! — áradozott a művész.

— Lementével dicsérjük a napot, uram, — viszonzá hidegen Tarpataki Zsigmond. — Nem tudom, hogy oly nagyon hálás lesz-e ön, ha megtudja föltételemet. A leányt megkapja ön, de egyebet semmit. Értette ön? Semmit egyebet, egy fillért sem. Tetszik?

— Boldog vagyok, — ismételte a fiatal ember, de hangja már nem volt oly lelkesült s arcza sem ragyogott úgy.

— Ördögadtát! — gondolta magában; — szép história volna, ha ez a nyakas vén ember igazán úgy tenné.

De biztatta magát. Hiszen ez csak olyan ijesztgetés. A szülők nem hagyják el egyetlen gyermeküket. Szó sincs róla. Bizonyosan csak próbára akarják őt tenni.

Nos, a próbát fényesen kiállta. Ünnepelesen kijelentette, hogy nem is kíván semmit, ő tisztán csak szerelemből házasodik, ne tessék semmi mellékezőlora gondolni.

— Annál jobb, hát akkor rendben vagyunk. Elza most haza jön velem. Gondolom, nincs kifogása az ellen?

— Nincs, nincs, — hajlongott udvariasan a művész.

Tulajdonképp nagyon örült, hogy a dolog így ütött ki. A botrány ártott volna az ő tanári állásának is az akadémián. Nem szeretik az olyan tanárokat, a kik megszóktatják tanítványait. Noha ő egészen ártatlan ebben a dologban, ő nem biztatta rá a leányt; de ki hiszi el neki? Most azonban egészen nyugodt lélekkel fogadhatja a gratulációkat. Az egész tanári kar irigylit. Főképp a vénebbek, a kik már nem remélhetik, hogy egy szép, fiatal, gazdag leány ilyen konokul belőlük szeressen.

Valami mégis nyugtalanította Arányi Leót s mennél közelebb érkezett az esküvő napja, annál jobban nyugtalanította. Úgy látszott, hogy Tarpatakiek igazán meg akarják tartani, a mit fogadtak. Még csak kelengye sem készül az Elza számára, sem ezüst-, sem felhőnmű.

De talán ez még mindig csak próba. Lehetetlen, hogy a gazdag Tarpataki Zsigmond úgy adja férjhez a leányát, mint valami hordár vagy napszámos.

Szólni azonban nem mert, csak rejtett bosszúsággal várta, hogy mi lesz hát?

Egyszerűn, minden pompa nélkül ment végbe az esküvő, aztán elutazott a fiatal pár Olaszországba. Persze kölcsönvett pénzen. Mikor az ember ilyen fényesen házasodik, hitelező is akad, meg jóbarátok is, a kik aláírják az embernek a váltóját.

Ámde mikor visszatértek, mert hát az a kis kölcsönpénz hamar elfogyott, nagyon csodálkozott Arányi Leó, hogy apósa még most sem nyúl a Wertheim-szekrénybe.

— Hiszen gondolhatná, hogy mi sem élünk levegőből.

A fiatal asszony engesztelte zúgolódó férjét:

— Ne félj, édes, megélünk mi így is. Meglátod, milyen takarékos leszek. Meglátod, hogy nekem semmi sem kell. Egy kunyhóban is megélek veled.

— Jó, jó, — vélte a művész. — A takarékoság nagyon szép, de mégis...

A többi már csak gondolatban tette hozzá. Nem azért házasodott, hogy most kunyhóba menjen lakni. Van esze. Hiszen ha csak épen azt akarta volna, talált volna más leányt is, inkább kedvére valót. Egy kis pénzt is kaphatott volna. Nem annyit ugyan, mint a mennyire

Elzának van kilátása. De mit ér az a kilátás, ha ez a konok apa megbicsakolja magát s életében egy fillért sem ad? A milyen erős, egészséges ember, még harmincz évig is élélhet, vagy tovább is.

— Engem bizonyosan előbb eltemetnek, — gondolta elkésereedve a vézna művész.

Főképp ha így zaklatják, pörlik, exequálják. Lefoglalták már a fizetését is a zeneakadémiánál s magánórákat kell adnia, ha meg akar élni.

No, ez ezúdar állapot. Ezért ugyan érdemes volt megházasodni. Kollégái gúnyosan, számközzé tekintenek rá. No, az aranyhalacska, melylyel úgy dicsekedett, hogy sikerült megkaparítani, nem sok szerencsét hozott.

Már a második évben két kis szobácskába szorultak valahol a Józsefváros végén. Elza maga főzött s ugyancsak sovány ebédeket, vacsorákat kellett főzni. A tüzelővel is takarékoskodni kellett. Ha nem volt otthon Leó, be sem fűtött szegény asszonyka, csak beburkolózott egy nagy kendőbe s úgy ült ott dideregve a szobában.

Olyankor, ha nem jött haza a férje, ebédet sem főzött magának, csak egy kis kávé. De nem panaszkodott soha. Szelid nyugalommal tűrt minden inséget s mosolygva, édes csókkal fogadta hazatérő férjét.

Az rendszert zsemében jött haza. Otthon nem volt meglegedve semmivel, fitymálva, csak a villa hegyével kóstolgatta, a mit elejébe táltalt felesége, durván rátámadt, ha hideg volt a szoba s szidta ezt a nyomorúságos életet.

— Hát az apád, az a lelketlen vén zsugori soha sem fog már segíteni rajtunk?

Az asszony hallgatott. Nem akarta megmondani, hogy tegnap is ott járt a szüleinél, de atyjától azt a feleletet kapta:

— Ha haza akarsz jönni, haza jöhetsz s ismét a mi leányunk fogsz lenni; de annak a lumpnak a számára nincs pénzem. Míg annak a felesége vagy, egy fillért se remélj tőlem.

Minek mondaná el? Miért izgatná föl Leót? Dicsőkedni sem akar a hűségével. Nincs oly nélkülözés, a mit ő örömet el ne tőrne szeretett uráért.

A művész azonban érzékeny s nem szeret dideregni.

— Miért nem fűtöttél be?

Szeliden, alázatosan felelt az asszony: ő igazán nem fázott. Igazán.

— Mindegy, — mormogott a férj, — nekem fűts be.

Akkor sült ki, hogy nincs már se fa, se szén, elfogyott.

— Hát miért nem vettél?

Az asszony akadozott:

— Édes Leó, én gazdálkodtam, a hogy csak tudtam...

Az ideges zenész öklével ütött az asztalra:

— Már megint nincs pénzed?

Dühösen kotorászott a zsebében, de pár hatosnál egyebet nem talált benne. A többi elköltötte a vendéglőben, a hol ma néhány pajtásával vacsorált.

Most egész dühe az asszony ellen fordult:

— Azt hiszed, hogy nálam is garmadával áll a pénz, mint apádnál? Jobban is tennéd, ha visszamennél oda s békében hagynád engem.

Az asszony rémülve tekintett rá. Szólni sem birt, annyira elszorította szívét az ijedség.

De az önző ember csak magára gondolt most s könyörtelenen folytatta:

— Igen, igen, azt gondolom, legokosabb volna. Minek kötőd tovább a nyakamra magadat? Láthatod, hogy minden nyomorúságomnak te vagy az oka.

Az asszonynak két nagy könnyesepp gördült

III. VIKTOR EMÁNUEL IFJÚKORI ARCKÉPE.

végig sápadt arcán. De nem szólt egy szót sem. Másnap este, mikor hazajött Arányi Leó, már nem találta a lakásban.

De nem búsult utána, sőt nagy megkönnyebbült érzett. Helyes. Most már elválnak és ő újra szabad lesz.

Meglegetve nézegette magát a tükörben. No még elég csinos legény, beleszerethet még valami fiatal leány. De most jobban fog vigyázni, nem megy neki vakon a bajnak.

A szerencse azonban csak nem akart mutatkozni. Már két év is eltelt a válás után s még sem akadt egy jó parti, mikor egyszerre váratlan fordulat következett be. Tarpataki Zsigmond és neje gyorsan egymásután meghaltak s a szép vagyon Elzára szállt.

És íme, a temetés után megjelent Arányi Leó. Nagyon szép beszédre készült el:

— Elza, édes, aranyos Elzám, visszavezetett hozzád a szívem...

De Tarpataki Elza hidegen szakította félbe:

— A vagyonom vezette vissza. Szíve önnek soha sem volt és most már nekem sincs.

III. VIKTOR EMÁNUEL KIRÁLY NEVELÉSE.

Királyok nevelése mindig nagy fontossággal bír a népekre és országokra nézve. Ragyogó példát nyújt erre Marcus Aurelius, ki még trónraléte előtt kora tudományosságában és a jó cselekedetekben nevelve, mint császár sem szűnt meg a bölcselkedés legmagasabb igazságait keresni és követni. Viszont, reméltem gondolkulni rá, mi lett volna XIV. Lajos unokaöccséből, a kegyetlen, vad és gögös Bourgoigne hercegből, kit Saint-Simon a legviisszatartóbb jellemű embernek fest, ha Fénélon, Fleury és Chevreuse herceg jóra nem fordítják lelkületét s a világgyűlölet lényéből jámbor, istenfélő, szent életű embert nem nevelnek.

Az európai politikában őseink jóval nagyobb szerepet van hivatva játszani az új olasz király, III. Viktor Emánuel. Fejlődésébe ép ezért lélek-tanilag is érdekes hiteles bepillantást vetnünk annak a könyvnek nyomán, melyet egyik gyermekkori nevelője, Morandi bocsátott most közre az alatt a címmel: *«Hogyan neveltetett III. Viktor Emánuel?»*

Egy marczona, de hű és kötelességtudó katoná, Osio tábornok még mint törzskari ezredes kapta a megtisztelő feladatot, hogy a trón leendő örököse nevelését vezesse al-udvarmesteri minőségben, mert a főudvarmesteri állás régi udvari szokás szerint mindig az Annunziata-renddel felruházott tábornokot illet meg, s ez az állás betöltetlen maradt Osio megbízatása folytán.

Az ezredes különben már akkor végig küz-

dőtte az 1859-diki hadjáratot, részt vett Capua ostromában, 1866-ban aztán az angolokkal a Tódor abisszini király elleni hadjáratban, majd a berlini udvarnál viselt diplomáciai állást. De minde különböző foglalkozásai közt is megmaradt tudásnak. Nem volt nap, melyen a latin klasszikusokat ne forgatta volna. A királyi herceget világtörténetre, katonai tudományokra, földrajzra, német nyelvre és irodalomra oktatta.

Szigorú és katonás volt az a nevelési rendszer, melyet az olasz trón örökösével szemben szem előtt tartott. Úgy bánt vele, mint bármely más közönséges halandóval, semmi elnézést nem gyakorolt, se kedvezést a legesekélyebb dolgokban sem. Ha a lecke alatt szűkség volt valamire, a királyi hercegeknek kellett érte menni, ha véletlenül leejtette könyvét, neki magának kellett fölvennie. De a mellett okosan felhasználta királyi tanítványa önértékét is és állhatatosan megkövetelte tőle minden kötelessége pontos teljesítését.

Akárhányszor megtörtént, hogy maga a király és királyné próbálta meg az ezredet egy-egy óra elengedésére birni, hogy a trónörökös valami meghívást elfogadjasson. A válasz csaknem mindig tagadó volt. Megtartotta és megtartatta tanítványával is az órarendet úgy, mint hogyha esküt tett volna rá.

A lovaglásra naponta egy óra volt szánya. Ilyenkor nem törődött a herceg gyakori főfájásaival. Sőt egy esős téli reggelen, mikor a herceg meghűlt s feje a szokottnál is jobban fájt, úgy, hogy környezete is a gyakorlat elhanyagolását vélte volna kívánságnak, a szigorú preceptor felförmedt:

«És ha holnap háború ütne ki, nem kellene a hercegnek főfájása ellenére is lóra ülni?»

Ez ellen természetesen nem lehetett szólni; az orvos fejét csóválva csak ennyit mondott: «Ezekkel a katonákkal nem lehet beszélni.»

Jaj volt, ha a herceg írásbeli dolgozatait valami tintafolt éktelenítette. Egy ízben épen Morandi felügyelete alatt javíttatta a herceg írásbeli feladványait s ez alkalommal egy feleslegesnek jelzett szót ki kellett volna húznia. A herceg kihúzta s aztán szórakozásból egy háromszöget rajzolt föléje. A mint az ezredes ezt meglátta, előbb keményen megdorgálta a kis herceget, aztán összeszidta tanítóját is, a mért nem tépte szét mindjárt a dolgozatot.

Hasonló pirongatásokból sűrűn kijutott III-ik Viktor Emánuelnek az ezredes részéről és pedig többnyire célzatosan más tanítói jelenlétében. Megtörtént, hogy Osio ezredes ilyen mondatokra ragadtatta magát: «Tanúlja meg, hogy egy király fia, vagy szuszter fia egyre megy; ha számár — számár!» Azzal dühös sarkantyúpengetés közt távozott, becsapva maga után az ajtót.

Mikor aztán elkövetkezett a trónörökös vizsgálója, a király, a királyné, a miniszterek és az összes tanári kar jelenlétében, három óra hosszat állt a fiatal tanítvány megszakítás nélkül a kérdések keresztüztüében. Egy pillanatra sem pihent meg s ezredese büszkén kiálthatott fel a kérdések ostroma közben: «Itt nincs semmi csalás.»

Dicséri az olasz trón örökösének érett gondolkodását, hogy ez a bánásmód nemcsak hogy nem idegenítette el a tanítványtól, ellenkezőleg, csak fokozta iránta való tiszteletét és háláját. Gyermetiségében bájos epizód tanúskodik e mellett. Egy reggel Bazzani festő ép rajzleczkét adott a hercegnek, mikor észrevette, hogy az lopva többször tekint az órára, a mi addig nem volt szokásában. Egyszerre aztán felszökött helyéről s a kissé távolabb ülő s olvasásban elmerült ezredeshez szaladva, azt megölelte s megcsókolta. Azután Bazzanihoz fordulva így szólt: «Lássa, ép most telt hét éve, hogy az ezredes mellém adtak.»

Viktor Emánuel már korán folyékonyan beszélt három nyelvet: az olaszt, francziát és angolt. Előbbiben a legtisztább toskánai kiejtést beszéli, a mit anyjának köszönhet, a ki sulyt fektetett rá, hogy született florenczi inast szegődtesse melléje. Az angol nyelvet Lae Erzsébet nevű guvernantejától sajátította el s anyjával való társalgás közben tökéletesítette. Az egyes tudományszakokba a következők vezették be: Morelli di Popolo a mennyiségtanba, topografiába, tüzés- és erődítés tanba, a löfegyverekbe és katonai gyakorlatokba, a katonai büntető törvényekbe és szolgálati szabályza-

LOVAS VADÁSZOK.

tokba. Zamboldi a latin nyelvbe, Anzino a vallástudományba és bölcséletbe, Perotti a természettudományokba, Mariani és Arnoud a francia nyelv- és irodalomba, Bliss az angol nyelv- és irodalomba, Mariani a rajzba és műtörténelemben, Bazzani a távlatban, tájkép és vízfestés elemeiben, Cerasoli Giulia asszony a zenében, Calori és Perise a vívásba. A görög nyelv tárgyában hosszú viták folytak, végre is mellőzték, mint szükségtelenül terhelőt.

Azonkívül a királyi herceg már 12 éves korában kitűnő vadász volt s 1880 július 7-én ejtette el első zsákmányát, egy fácskát Cepodmontban.

De különösen az irodalom s ebben is főként a Dante-irodalom fenséges világa kötötte le a fogékony ifjú magasra szárnyaló lelkét már zsenge korában. «Csak Danteről, az alvilágról, az elkárhozottak lelkeiről beszéltet mindig» — vallotta meg maga Umberto király, a ki a «Divina Commoedia» gyönyörű kiadását Felice magyarázatával «kedves fiának, a tudományok iránti szeretete jutalmául» akarta ajánlatni. És a herceg a remek költemény minden helyét szabatosan volt képes magyarázni jegyzet nélküli szövegből, a Barbara-féle gyémántkiadás kezében. Hasonló lelkesedésre ragadta Silvio Pellico «Fogságom» című műve is; könyveket sajtolt az ki szemeiből és nem egyszer

SZEKERÉSZEK.

ragadta méltatlankodó felkiáltásokra, melyeket csak Morandier tudott elcsitítani, mikor emlékeztette a szavojai háznak Ausztriához való most már barátságos viszonyára.

Nagy serkentésre szolgált a latin nyelvben felséges anyja, Margit királyné példája, ki vele együtt tanulmányozta a klasszikusokat. Cornelius Nepos fordítása közben beszélt egyszer tanárának, hogy Margit királyné mennyire büszke rá, hogy ő már Vergiliust fordítja. «De hiszen — tette hozzá — a mamának nincs egyéb dolga, holott nekem még annyi más tanulni valóm is van!»

Jó dilettánságig vitte a herceg a festésben, ép úgy a zenében, melyben képes zongorán első látásra kifogástalanul lejátszani egy-egy közepes nehézségű Schubert- vagy Schumann-darabot. Ezen túl azonban a zenére való hivatottsága korlátolt maradt s egyszer nem is habozott zenetanárnőjének kerekén kijelenteni: «Nem akarok roszat mondani olyas valamiről, melyre annyi időt szánt ön, s melyért annyi kitüntetés érte. De nem gondolja mégis, hogy húsz trombita nagyobb hatást tesz minden zongoránál?»

Inkább gyakorlati célúak és természetiek

voltak ifjúkori időtöltései is. A Quirinál kertjében például sáncokat s bástyákat épített, apró tüzérsgel, falvédekkel és más erődítési munkákkal. Hozzá utakat, ösvényeket, vízfolyásokat vezetett, melyek folyókat helyettesítettek hidakkal és malmokkal. Azután a fényképezésre adta magát és nagy tökélyre vitte. Majd pénzeket és érmekeket kezdett gyűjteni s valóban képzett numizmatikussá lett.

Ez utóbbi szenvedélyének fölkelését egy iskolai dolgozatában 1883 április 9-éről következőleg adja elő: «Három-négy évvel ezelőtt véletlenül egy IX. Pius pénzre tettem szert s megtartottam. Azután egy másikhoz jutottam s ezt is az elsőhöz tettem s ily módon összeszedtem valami tizenöt különböző fajtájú pénzt, mikor a király mintegy hatvan darab rézpénzzel ajándékozott meg, melyek, az előbb szerzetekkel egyesítve, képeztek aztán magvát gyűjteményemnek. Elbeszéli aztán tovább, hogy éremgyűjteménye, miután egy időre feledésbe merült, majd ismét eszébe jutott, gyarapította fokról-fokra felséges szülői adományaival, melyekkel időnként, különösen karácsonykor meglepték, míg végre háromezer darabra szaporodott fel. Nem feleli el megemlíteni azt sem, hogy mily módon rendezte később gyűjteményét, hogyan szolgált az történelmi tanulmányaihoz hathatós segédesszközzül, s aztán így végzi: «Ettől fogva, mikor csak időm volt, mindig találtam valami hasznosat abban, hogy érmeimet rendezem, vagy könyveimben valamely dátumnak utána nézek.»

Pár évvel ezelőtt azonban más módszerre tért át, legalább így ír 1895 október 22-ikén

PIHENŐ GYAKORLAT KÖZBEN.

A FRANCZIA NAGY HADGYAKORLATOKRÓL. — Jouson és társai fényképei után.

Morendinak. «Néhány esztendő óta csak új és középkori olasz pénzeket kutatok. Fél kellett hagynom az ókori érmeke gyűjtésével, mert beláttam, hogy csak kutatásaim korlátozásával remélhetem, hogy választékos gyűjteményt állíthatok össze.»

Így támadt Viktor Emánuel trónörökösben a «Corpus Nummorum Italicorum» eszméje s megvalósítása, mely a tudomány babérját is biztosította az ifjú uralkodónak s dicsőségére fog szolgálni akkor is tán, mikor már egyéb tetteit rég elfeledtette az idő az utókor emlékezte előtt.

A FRANCZIA NAGY HADGYAKORLATOKRÓL.

A Rheims tájékán tizenhárom napig tartott francia hadgyakorlatok szeptember 21-én Bethény nevű kis városnál véget értek. A francia manőverek az osztrák-magyar sereg csapatjai által megtartott nagy hadgyakorlatoktól annyiban különböznek, hogy nálunk leginkább két hadtestet, vagyis 35—40 ezer embert szoktak összevonni, melyek aztán egymás ellen működnek, míg a francziák rendszeren nagyobb tömegeket, mint például most Rheimsnál 150 ezer embert mozgósítanak. Ezen csapatok ezredenként különféle gyakorlatokat végeznek, se a külön-

LANES ÉS NEGRIER TÁBORNOKOK.

A MARKOTÁNYOSNÉ KOCSIJA KÖRÜL.

böző fegyvernemek, gyalogság, lovasság és tüzérsg nem működik együttesen e hadgyakorlatoknál.

A mostani hadgyakorlatokat befejező nagy szemlénél Miklós császár és neje is jelen voltak. Szeptember 21-én délelőtti 10 és fél órakor a csapatok a Bethény melletti óriási nagyságú sikon hadosztályi tömegekben voltak felállítva. Az orosz uralkodó pár Loubet elnökkel 10 órakor érkezett a fresnois-i indóházba, a hol a császár lóra ülve, a francia hadügyminiszterrel, André tábornokkal a gyakorlótérre lovagolt. A császárné és Loubet elnök, valamint a többi vendégek kocsin hajtottak oda.

Először a gyalogság vonult el; a lovasság században ügetve követte, végül a hadtestek és hadosztályok tüzérsgéje jött. A szemle délutáni egy órakor ért véget. Befejezésül Brugère tábornok, a francia hadsereg főparancsnoka, az egész lovasság élére állva, fokozott gyorsított vágatásban azon diszempléveny felé vezette, melyen a császár ült nejevel.

A nyolcezer lovasból álló tömeg Brugère tábornok kardjának intésére 100 méternyire az emelvény előtt egyszerre megállt.

A mi magát a hadgyakorlatokat illeti, mint mások, úgy most is kitűnt, hogy az emberanyag minőségét, a felszerelést s a fegyvert illetően a francia sereg kifogástalan, de az a bizonyos fesztelenség és nembánomság, mely a tisztéken valamint a legénységen menetelés, megállapodás és indulás közben mindenkor látható, most is feltűnt. A francia gyalogos tiszt nem törődik

BRUGÈRE ÉS BERTHELOT TÁBORNOKOK ELINDULÁSA A HADGYAKORLAT VÉGEZTÉVEL.

A FRANCZIA NAGY HADGYAKORLATOKRÓL. — Jouson és társai fényképei után.

azzal, ha emberei a sorban csevegnek és a rendet meg nem tartják, egyszóval, azon feszes és szigorú tartást, mely nélkül a fegyver, békében úgy, mint harcban lehetetlen, teljesen figyelmen kívül hagyják. Az Afrikában és Cokhin-kínában szolgált egységemely ezredéken teljesen más tartást lehetett észlelni.

A lovasság remek paripá, nyerge és kantározása hasonló a magyar huszársáéhoz, valamint a ló teljes felszerelése is. A lovaglás meglehetősen képzettségre mutat ugyan, de még sok kívánni valót hagy hátra.

A műszaki csapatok közt első sorban a tüzérsg tűnik fel. Ennek szabatos mozdulatai és gyors lemozdonyozási rendszere figyelmet érdemelnek.

Miklós császár André tábornok hadügyminiszternek a francia hadsereg «haladásáért» teljes elismerését fejezte ki. A kétes bókknak André tábornok aligha örült.

A császár tábornokait sokat tanulhattak volna a francia csapatok élmezési rendszeréből, melyhez hasonlóval egy európai sereg sem dicsekedhetik. A Rheims körül összevont 140 ezer ember és 15 ezer ló ellátása egy pillanatig sem akadott fenn, s midőn a csapatok elszállítása a rheims-párisi vonalon megkezdődött, a személy- és áruforgalomban a legsekélyebb változás sem történt. Egészben véve a rheimsi nagy hadgya-

korlatok bebizonyították, hogy azon óriási özszegek, melyeket a francia nemzet 1871 óta véderéjének kiképzetésére fordít, nem veszték kárba.

KLUBBOK.

Nemcsak neve és eredete, de jellege is tökéletes angol a férfitársaságok ama második otthonának, melyet a modern tökélyre fejlesztett klub nyújt ma az üdülésre és szórakozásra vágyó férfivilágnak. Nem mintha női klubok is ne támadnának, ma már mind sürűben, különösen Párisban s Amerikában, de igazi klub-életet mégis csak a férfiak s ezek között is első sorban az angolok tudtak valóban teremteni.

A legelső ismert klub is angol volt, a «Hableány», még a XVI-dik században s tagjai között ott találjuk az Erzsébet korabeli Anglia minden nevezetes alakját, egyebek közt magát Shaksperet is. I. Károly zavaros idejében a hangulat nem volt kedvező klubbeli összejövetelekre, de már II. Károly alatt anabaptisták, presbyteriánusok s a köztársaságiak megalapították a «Borjúfej»-klubot a királypártiak gúnyjára. Társas összejöveteleiken ugyanis a fő ételfogás borjúfejből állott, mely az elhalt királyt jelképezte, bár alkalmilag csukafej is megtette ezt a szolgálatot, kis hallal szájában, mint a zsarnokság symboluma vagy vadkanfej almával szájában, a bestialitás jelvénye. Ilyenkor ünnepélyesen elégették Károly király könyve, az *Ikon Basilika* egy példányát, kivégzésére szoltárt énekeltek s a borral megtöltött borjúkoponyából ittak.

A tizenhetedik század végén támadt Londonban a *Korsó-klub* is, melynek lakomáit érdekesen írja le egy névtelen kortárs. Egy közel kilenczven éves agastyán elnököl az összejöveteleken, valamivel emeltebb helyen ülve karszékekben, hogy rendet tartson a társaság fölött. A terem másik végében az egész idő alatt hárfás játszott. Időnként felállt valaki, hogy egy dalt énekeljen. Egyebet mint sört nem ittak s minden klub-tagnak megvolt a maga külön kancsója s ennek helye az asztalon krétával volt megjelölve. Mindenki akkor távozott, mikor akart, de már hétékor meg kellett jelennie, hogy helyet kapjon s tizkor már a társaság nagy része elszórt.

Anna királynő idejében különösen nagy virágzása volt a kluboknak. Egy angol vidéki városban külön klubja volt a *kövéreknek*. A klub-helyiségnek két bejárata volt, egyik közepes nagyságú, a másik két szárnyas ajtóra nyíló. A ki az előbbin be tudott férni, azt nem vették fel, de ha benszorult, akkor feltárták előtte a kétfelé nyíló ajtót s diadallal fogadták körükben. Bár a klub csak tizenöt tagból állott, három tonnát nyomott.

Maró ellentéte volt ennek a «*Madárijesztők*» köre s a kettő közt nem sokára oly halálos vetélkedés támadt, hogy a két polgármester egyikét évenként az egyik, másikat a másik klubból kellett választani. Egy kövér egy sovány. Nem kevésbé népszerű volt az «*Ü-hum*» klub, a melynek tagjai csendes szívták pipáikat s egy szót se szóltak. Kevésbé ártatlan emberek verődtek össze a «*Párbajozók klubja*»-ban, melybe csak olyat vettek be, a kinek már volt párbaja. Elnöki egyetlen mérkőzésben hat embert ölt meg s a többi tagok is áldozataik száma arányában foglaltak helyet körüle.

London utcáinak sokáig volt rettegett réme a «*Mohock-klub*». Ennek tagjai előbb holt részegre itták magukat, aztán szétszóródtak az utcákon s minden szembejövőt megtámadtak. Sokat leütöttek, másokat leszúrtak vagy megsejtettek, s az őrséget megszalasztották. Voltak különböző mesterfogásaik, p. o. áldozatainak laposra nyomni az orrát s ujjaikkal kiszúrni szemüket. Ezt nevezték «*oroszlan-ugratásnak*». A «*tánczesterek*» arra tanították tanítványaikat, hogyan kell magaszt ugrani a lábaikon átszúrt kardoktól. Buktatónak nevezték azokat, a kik a nyálábra kapott asszonyokat ültették fejükre.

Az angolok kedvencez nemzeti eledeléről, a «*beafsteak*»-ról nem egy társaság vette nevét. De a legmaradandóbb emlékü az volt, a

Jonon és társa fényképe után.
Duchesse francia és Sakharov orosz tábornok.
A FRANCOZIA NAGY HADGYAKORLATOKRÓL.

melyet a XVIII-dik században alapított a Covent Garden színház egyik igazgatója s mely összejövetelei helyét sűrűn változtatva, végre 1867-ben megszűnt. A tagok csak huszonegyen lehetnek s magának a regens hercegnek is, mikor felvételét kérte, sorjára kellett várnia. Hetenként egyszer jöttek össze, hogy marhaszeletet egyenek s hozzá sört igyanak. Egyéb étel nem volt megengedve. Az ebédő sarkában nagy pecsényesütnő rostély állott s azon át a tűz volt látható; a konyhából felszolgált szeletekkel.

Hatalmas beafsteak-evő volt a norfolki herceg, kinek étvágyáról egész legendák kering. Volt eset, hogy egy üdülőhelyben hat beafsteakot fogyasztott el, de rendes porciója négy volt, s ezt rendszeren megelőzte egy kis hal-étel. Ezüst nyársával, a melyet mindenkinél viselni kellett, gyakran állott a pecsényesütnő előtt, tányérát törölgetve és sorjára várva. Mert itt teljes egyenlőség uralkodott a tagok közt s a legifjabb közöttük, még ha királyi vér volt is, köteles volt a többi kiszolgálni.

Ugyanez időtájt a külön Wharton herceg egy más klubot alapított, melynek a neve «*Pokol tüze*».

A XVIII-dik század vége s a XIX-dik kezdete különösen termékeny volt a legkülönbözőbb rendeltetésű klubok alapításában. Maga a notorius világ, Barrymore lord is alapított egyet: a «*Pokol-kapujábeli*» Barrymore, a mint nevezték, megkülönböztetésül két fivérétől, kik közül egyiket, egy bénát, «*Sánta kapu*» melléknévvel tisztelték meg, a másikat meg «*Új kapu*» névvel («*Newgate*», a híres fogház), mivel azt beszéltek róla, hogy Európa minden börtönét belülről ismeri.

E klub czíme volt: «*A két palack*», vagy «*Hunbug*», még pedig a tagok felvételénél követett különös eljárás miatt. Mindig két jelöltet vettek föl egyszerre, a czél az volt, hogy őket, mielőtt leülték, összevesztessék. Bármily csekélység lett legyen is a nézeteltérés oka, a tagok feladata volt ellentmondani, úgy hogy az ujonczok lehetőleg inzultusokig, sőt tettelegességekig ragadtassák magukat. A mikor aztán a dolog kezdett komolylyá válni, Barrymore rendszeren közbelépett s fölválogította az áldozatokat, hogy az egész csak — *hunbug* s ők meg vannak választva.

Egyszer egy híres énekest csábított sokáig, hogy lépjen be. Mikor az végre engedett, kivételesen egyedül ajánlották, de azért mégsem kerülhetett ki sorát. Fölszóltották, hogy énekeljen valamit, mire ő belekezdett, hogy «*Feketeszemű Zsuzsánna*» című, akkor igen népszerű balladába. De még az első strófát sem énekelhette végig, a tagok egyike felkiáltott: «*Ugyan Karsci, gyere, ne hagyjuk magunkat becsapni!*» A művész meglepetve hagyta abba, de a többi kényszerítette, hogy folytassa. «*A révbe ért*

már a hajó...» kezdette ismét lágy tenor hangon. De megint félbeszakította egy hang: «*Hallja-e, ne feledje, hogy úri embereknek énekel, nem a Covent Garden kakasülőjének.*» Erre még többen kiáltottak: «*Piha! Gyalázat! Rendre, rendre!*» A művész még egyszer erőt vett magán s folytatta dalát. Amde most püsszegés, fütt, méltatlankodás fogadta: «*Hisz ez részeg!*» Többé már nem tűrtöztethette magát, levette kabátját s kezdett nekigyürkőzni, hogy majd megtanítja tisztességre a rakoncátlanokokat. Persze, most kitört a nevetés minden oldalról. «*Hát nem tudja, hogy mi a «Hunbugok» vagyunk?*» kiáltották minden felől, mire megértve a helyzetet, haragja lecsillapult.

Hanem a dolog nem ment mindig így simán; egyszer két ir kandidátus nem érte be oly egyszerűen a magyarázatokkal. «*Úgy? Hát bolondot üttek belőlünk?*» ordítottak fogcsikorgatva s ököllel mentek neki a társaságnak. Valóságos csapszéki verekedés keletkezett; palackok, székek, gyertyatartók röpködtek a levegőben. Utoljára csak maga lord Barrymore s az egyik ir hős maradt a küzdő téren, de ez még akkor is képből kikelve, csafatokra tépett kabátban hadonázott a darabokra tört tükrök és bútorok közt.

Nevezetes volt ez időben a «*Két órásk klubja*», arról nevezve így, hogy tagjai két órákor jöttek össze. Még érdekesebb szokásról vette nevét az «*Örökkévaló*»-klub, a hol szabályul volt kimondva, hogy senki sem hagyhatja addig el a helyiséget, míg mások föl nem váltják, minek következtében a klub-életben soha sem állt be megszakítás. A híres színész, Kean Edmund idejében a «*Farkasok*» neve alatt is működött egy nagytékintélyű klub, melynek ítélete mérvadón döntött minden kezdő színész sorsa felett.

Közel a Drury Lane-színházhoz kétszáz tagja volt — hirlapírók, zenészek és színészek sorából toborozva — a «*Baglyok*»-klubjának, köztük volt maga Kean és a drámaíró Sheridan is. Itt, mielőtt valakit befogadtak volna, az illetőnek elő kellett adnia, hogy ki s mi ő s mennyiben járulhat hozzá a tagok mulattatásához vagy okulásához. A jelölt előadását közbeszólsokkal, s oda nem tartozó kérdésekkel igyekeztek a többiek zavarni, hogy kihozzák sodrából. Mindezek után felállott a «*translator*», kinek hivatala felette fontos volt, hogy elezenen elferdítve a felavatandó szavait, célzatlálul állítsa őt oda a többiek gunyjának.

Volt aztán egy «*Eperfa-klub*», melynek tagjait kötelezték az alapszabályok, hogy hetenként egy-egy értekezést, költeményt stb. olvassanak föl Shakspereről, mely fölválaszokat aztán «*eperfa levelek*»-nek nevezték. Később *Shakspere-klub*ra változtatta nevét s tagjai közé tartozott Dickens is. Furesza címeiket viselték: a «*Horgok és szemek*» klubja, «*A mi klubunk*» s a «*Múzeum*». De mindannyiát fölműltá különöségben a «*Zodiakus*», melynek tagjai csak tizenketten lehettek, minden hónapban egyszer együtt ebédeltek, mind egyiket az állatok egyik jegye után nevezték el, s ezen ünnepélyes összejöveteleken vagy lakomákon kötelesek voltak büntetés terhe alatt társukat csillagászati néven nevezni. Elnök minden összejövetelnél az a tag volt, a ki a zodiakusnak azt a jegyét képviselte, melybe a nap épen akkor lépett.

Legtöbb tagja volt azonban az «*Excentrikusok*»-klubjának, melyet Fox, Sheridan, Melbourne és Brougham is rendszeren látogattak: nem kevesebb mint negyvenezer, többnyire mind hírneves, tekintélyes állású egyének.

Ma már Angliában is lejárta magukat ezek a tréfás jellegű klubok. A kor komolyabb lett, a társas érintkezész feszebb. Ma már a legtöbb klubban a tagok egyik fele nem is ismeri a másikat. S ez természetes is, mert a klubok többé nem tartják hivatásuknak a polgári foglalkozások közt oly éles határvonalat vonni. Irodalmi klubok tulajdonkép, a szó szoros értelmében nincsenek is már; maga a londoni «*Vadember*»-klub sem zárkózik el többé oly tagok fölvetelétől — ellentétben eredeti rendeltetésével — a kik az irodalom, művészet és színpad hivatásával csak meglehetősen távoli összeköttetésben állnak.

V.

JÓZSEF ÁGOST FŐHERCEG A VADÁSZTÁRSÁG TAGJAIVAL.

NAGYSURÁNYI VIZSLAVERSENY.

Az Országos Magyar Ebtényező-Egyesület, mely 1899-ik év január elsejével kezdte meg működését, nemcsak hazánkban, hanem a külföldön is jó hírnévre tett szert és rövid fennállása óta az 1899-iki szegedi országos és az 1900-iki budapesti nemzetközi kiállítást rendezte, melyekhez a jövő október hóban az idei országos ebkiállítás csatlakozik, — azonkívül pedig a múlt év tavaszán Budapesten és szept. 9-én Sopronban nemzetközi koteréversenyeket rendezett.

1900. szeptember 8-án Eszterháztaláljuk az egyesületet, herceg Eszterházy Miklós vadászterületén rendezett nemzetközi jellegű vizslaversenyen, ez év tavaszán pedig az I. országos vizsla-Derbyn, a vadtenyésztő egyesület területén, Érsekújvárott; ez év szeptember 1-én és 2-án Nagy-Surányban tünik fel országos vizslaversenyeivel a nagysurányi vadásztársaság vadászterületén, melyet az említett vadásztársaság készségesen átengedett e célra.

Rövid 3 1/2 évi működése alatt ez elég eredmény, különösen akkor, ha a megkezdett munkát céltudatosan folytatja, mely jó hírnevét a külföld előtt még jobban emeli.

Az egyesület nemcsak a vadászekek tenyésztését mozditja elő a mivel a hazai vadászatnak és vadapólnak tesz kitünő szolgálatot, hanem a házörző ebek tiszta tenyésztését is felkarolja; nevezetesen a kiháló félben levő magyar fajta juhászeket (lompos és hosszúszórú komondorok), valamint pulikat céltudatosan tenyészteti és szegénysorsú pásztornépünket ezek eladásának közvetítésével keresethez juttatja. De foglalkozik a hölgyek ölebei tenyésztésének helyes irányba való vezetésével is.

Az egyesület védnöke József Ágost főherceg mellett Gromon Dezső v. b. t. t. államtitkár, gróf Nádasdy Tamás és Soltz Gyula miniszteri tanácsos, alelnökök; kik valamint Buzzi Géza titkár és a választmány nagy ügybuzgóságot fejtenek ki az egyesület munkáiban.

Első képviselő József Ágost főherceget a nagysurányi vizslaverseny résztvevőivel és a vadásztársaság tagjaival, — a második a hivatásos vadászok csoportját ebikkel együtt ábrázolja.

EGYVELEG.

* A párisi Bastille főkapujának kulesát Washington Monnt Vernon-i házában őrzik, ki a nevezetes ereklét annak idején Lafayette-től kapta.

* A földön él 11 millió zsidó közül egy angol lap adatai szerint 6 millió Oroszországban, 2 millió százezer az osztrák magyar monarchiában, hatszáz ezer Németországban és 235 ezer az Angol birodalomban él. Londonban 140 ezer zsidó van.

* Az olasz király két nappal leányának születése után 26 ezer árvölz táviratot és 20 ezer levelet kapott, melyben a szerencsés esemény czímán töle pénzt kértek.

* A legmélyebb forrás a világon az eddig ismeretek között a Hautes-Alpes francia tartomány egyik barlangjában van. Mostanig 1027 láb mélységre jutottak a nélkül, hogy a forrás fenekére juthattak volna.

* London utcáin naponta 7000 ember Sandwich-et árul — vajás kenyert egy szelet huszal. Ezek közt volt orvosok, ügyvédek, színészek, papok, földbirtokosok és építésszek is vannak. Naponként két-három koronát keresnek ily módon.

* Az ír honi parasztok a leghosszabb életű emberek, a mennyiben száz ember közül ötvennél több éri meg a 65 évet.

* Oroszország jelenlegi békeállományi serege 710 ezer gyalog, 130 ezer lovas, 153 ezer tüzér, 42 ezer műszaki és 39 ezer tartományi katonából áll. A tartalék két millió hét százezer ember s így Oroszország háború esetére 3.774.000 sorkatonával vonúlhat a csataterre.

* Az analphabeták, vagyis írni és olvasni nem tudók száma Angolországban folyton szaporodik. Így Wales grófságban 1000 ember közül csak 33 tudta esküvőjén a nevét aláírni.

* Egy párisi fodrász 235 híres ember hajfűrtjeiből álló gyűjteményét drága pénzen eladta a londoni múzeumnak.

* Edison orangei műtermében valami Dreyfus L. nevű német egy nagyon fontos találmányt mutatott be. Ugyanis egy általa feltalált keverék segítségével öt másodperc alatt egy hat hüvelyk hosszú és fél hüvelyk vastagságú vasrudat elolvastott.

* Prágában évenként öt millió pár keztyű készül, melynek átlagos értéke 9 millió 600 ezer korona.

VADÁSZOK VIZSLÁKKAL.

A NAGYSURÁNYI VIZSLAVERSENYRŐL. — Balás fényképe.

KÖZÖNSÉG A SZOBOR KÖRÜL A LELEPLEZÉS UTÁN.

Jelky fényképe.

A LELEPLEZÉSI ÜNNEPELY.

Hollensz és Okos fényképe.

BÁRÓ WENCKHEIM BÉLA SZOBORÁNAK LELEPLEZÉSE KISBÉREN.

VÁLASZTÁS NAPJÁN.

Karczolat.

Különös nap a választás napja. Rövid ott, a hol egyhangú a választás; nem tart tovább egy óránál. A párt nagy csomó zászlóval, kevés hazafival megjelenik reggel nyolcz órakor a választási helyiség előtt, beadják az ajánlatot, egy kicsit szivarozgatnak, mignem ellenjelölt hiányában kimondatik a fényes győzelem. A választók megszorítják magukat egy éljen erejéig, azzal haza hullonganak otthon maradt, mezőn dolgozó, üzletben sürgölődő társaik közé, a kik feleslegesnek látták a választásért rendes munkájukat félbehagyni. Az új képviselő megelégedett ábrázattal nyomja zsebre a mandátumot, kocsira ül s hajtát a budapesti vonathoz. Talán annak az érzése, hogy immár a honmentés nagy munkája teljes öt esztendőig vállaira

bora sem termett, de hát ilyenkorra mégis csak kerül valamennyi a hordóba, mely ez alkalomra különös módon hasonlatossá lesz a bibliai özvegy asszony soha ki nem apadó olajos korsójához.

De nemcsak a kortestanyákon van mozgalom. Az utcák sem olyan néptelenek, mint máskor. Emitt is, amott is két-három bundás, kabátos alakot látni, a mint szótalanul, a zugokat, házak árnyékát keresve kullognak tova, míg valamelyik ház kapujában eltűnnek. Ezek a szavazatfogdosók, a kik egész éjszaka kószálva, felzavarják az otthon heverésző szavazókat, t. i. a gyanusakat, kétszínűket, ingadozókat és semlegeseket. Ezeket puhítják, erősítik, biztatják. De benéznek egyik-másik ellenpártihoz is, a ki vagy sógor, vagy koma: hátha át lehetne hódítani. Némelyik jámbor hazaft háromszor-négyszer is felzavarják édes álmából. De hát a kortes ezzel keveset törődik, azt sem sokat

menet, végig az utcákon, az egyikből ki, a másikba be.

Ez a gyülekező. Most szedik össze a szavazókat. Lassan vonulnak, hogy a lomhábbaknak is idejük legyen felkelni. Jobbról-balról nyílnak az ajtók s innen is, onnan is csatlakoznak a pártfelek, az elvtársak.

Roppant éljenriadalom fogadja valamennyit. Apránként egész sereg verődik össze a zászlók alá s az éljenzés szakadatlanra erősödik, de kivált ott tör ki szörnyű erővel, a hol ellenpárti ember házához érnek, vagy ha épen a másik fél menetével össetalálkoznak.

A mint megkezdődik a szavazás, egy időre meglehetősen csendesség lesz. Egyes csapatok a szavazatszedők körül szoronganak, a többiek pedig a zászlók körül pipázgatnak s kisebbítik az ellenjelöltet, kinek mindenfelé elkövetett s el nem követett bűnei szapu alá kerülnek most. Maguk sem igen hiszik ugyan azokat a bűnö-

Berzeviczy Albert (VIII. kerület).

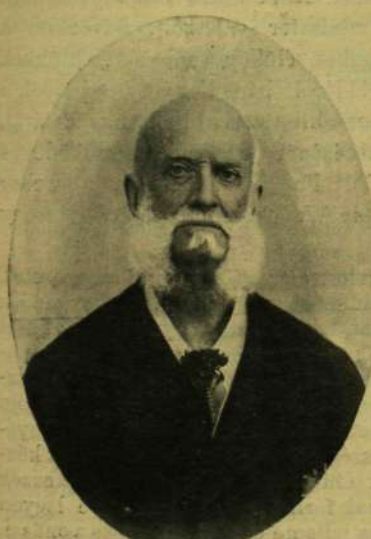
Darányi Ignác (II. kerület).

Falk Miksa (I. kerület).

Morzsányi Károly (VII. kerület).

Báró Podmaniczky Frigyes (IV. ker.).

Sándor Pál (V. kerület).

Vázsonyi Vilmos (VI. kerület).

Vészi József (III. kerület).

BUDAPEST SZÉKES-FŐVÁROS KÉPVISELŐI. — Erdélyi fényképei után.

nehezül, — okozza azt, hogy útközben több rendbeli szíves köszöntéseket észre sem vesz, holott választás előtt mindig ő köszönt először fűnek-fának.

Hej, másképp van a dolog, a hol nem egyhangú a választás, a hol 2—3—4 jelölt is van. Ilyen helyen már nem a hajnallal kezdődik a nap, hanem még a megelőző estével. Már ekkor csodálatos mozgalom támad. Alig hogy az alkonyat leszáll, megszólal emitt is, amott is a muzsikaszó, harsog a Rákóczi, Kossuth-nóta s egyéb, fülhasgató módon ugyan, de annál nagyobb buzgósággal; közben rekedt hangok rezegnek át a poros esti levegőn, melyek a jelöltet éltetik, bár változatosság kedvéért az ellenjelöltről sem feledkeznek meg, a kire azonban épenséggel nem éljént mondanak.

Igy tart ez reggelig a kortestanyákon, a hova mindig kerülnek kitaró honfiak, mivelhogy egy-egy kis bor is akad. Mert tiltja ugyan a törvény az itatást, tiltja, de az ellen már még sem lehet szava, hogy egyik-másik leikes pártférfi a magyából meg ne vendégelje a környékbeli elvtársakat. Igaz, hogy magának egy csepp

bánja, ha emitt-amott jól leszidják, ő csak csinalja buzgón, lankadatlanul a maga mesteriségét. Veteget szorgalmasan, hogy arathasson. Hogy pedig az ártatlan választó szeméből kiveri az álmot, az szóba sem jöhet, hiszen a jelölt, a «nagyságos úr» sem alszik most. Megpróbálja ugyan, de hasztalan. Ha egy pillanatra elszenderedik is, már a másik perczen rémes álom riasztja fel: választói elhagyták, mind átpártoltak az ellenfélhez!

Megkönnyebbülten sohajt fel, a mint látja, hogy mindez csak álom s megint elszenderül, de ablaka alatt épen megharsan az ellenjelölt kortesnótája. Majd meg a főkortes jön fontos dolgot jelenteni: ezek az éjszaka átpártoltak, amazokat meg megvette az ellenfél s a nagyszájú Veres Péter is azt mondja, hogy a 25 emberét aligha tudja összetartani, s ha csak egy kis pénzecske nem kerül hamarjában, ő nem tudja: hogy lesz, mint lesz?

Végre virradni kezd. A kortestanyák népsége kivonul az utcára. A cigány fokozott erővel húzza, a lelkes kortesek bámulatos kitarással éljenek a zászlók lobogtatásával megindul a

ket, de hát az ellenpárt is mindent rá fog az ő jelöltjükre, meg hát már az ilyesmi a választásokhoz tartozik s ugyan miről lehetne ilyenkor beszélni. De különben is erősíti a párt összetartását, mentől több roszat lehet az ellenjelöltről elmondani. Az összetartásra pedig roppant nagy szükség van.

Mert a tapasztalt kortesek jól tudják, hogy igen sok az ingatag ember, a kiket nem elég felvezetni a választáshoz, hanem ott is kell tartani, míg csak le nem szavaz, mert könnyen megunhatja az ácsorgást s haza talál menni, hogy majd visszajön estefelé, akkor is rá ér még.

De az ilyesmi szörnyű veszedelmes dolog, ezt mindenképp meg kell a jó kortesnek akadályozni. Mert az ilyenformán kiszabadult szavazó könnyen az ellenpárt mindenfelé lappangó korteséi kezébe eshetik, vagy beleun a dícsőségekbe s szépen kiszökik a tanyára. Nem, nem szabad a biztos embert kézből kiesereszteni, hiába, még a leglelkesebbnek is csak köve lehet hinni. A szavazás elől meg nem szökik ugyan, mert a jó szándék megvan benne, hogy visszajön, az ellenpárt sem tántoríthatja el, hanem igenis:

leltathatja. Sok szomorú példa van már erre a sajátos balesetre. Az ellenfél ravasz kortese észreveszi a pihegni hazainduló elvűt férfit, megtéríteni nem is akarja, sőt úgy mutatja, mintha ő maga is kétségeskednék saját pártállásának helyes voltában. Ebből érdekes beszélgetés kerekedik, mely folyik a kortes házáig, a hova már embertelenség volna a szíves hívásra — az elvek szigorú fentartása mellett — be nem lépni s ott egy pohár italkát el nem fogadni, a mely után bizony még sok másik is következik. Egy választáson huszonhét biztos szavazatot fogdosott így el az ellenpárt s mire saját korteseik rájuk akadtak, már akkorára a záróra is lelett.

Ezért kell az elszéledést minden módon megakadályozni. Hogy azonban a zászlók alatt való ácsorgás unalmas ne legyen, hát erre való az ellenjelölt csendes szólása-szapulása. Majd mikor már a csendőrök látva, hogy nincs semmi veszedelem, engednek korábbi szigorúságukból s elnézik, hogy egy-két menyecske, leány is átmeheessen a kordonon, hamarjában tánczra perdül a választók fiatalabbja, az öregebbje meg gyönyörködve nézi s ilyenformán szépecskén telik az idő, de egyre többen le is szavaznak s a türelmetlenebbek mehetnek dolgukra.

Sokan azonban még ezután is ott maradnak s roppant érdeklődéssel várják az eddigi eredményről a híreket, melyek nem is késnek, bár hitelességükhöz nagyon sok szó férhetne. Mind sürbben kerülnek elő egyes beavatottabbak, a kik hírt hoznak: «már a mi pártunk 480-on felül van, amazok még csak 320-nál járnak», majd ismét másik jelenti, hogy az ellenpárttól tizen átpártoltak, sokan meg haza mentek, nem szavaznak; a győzelem biztos.

Jönnek aztán vész hírek is, hogy a vidéki szavazókat megtámadták, erővel lehúzták a kocsirol s az ellenpárt táborába vitték, hogy egyik-másik szavazót megvesztegettek, hogy most is marékkan szorják a pénzt s huszonöt forintot is ígérgetnek egy szavazatért. Hogy mi igaz ezen hírekben, mi nem, azt nem tudni, hanem annyi bizonyos, hogy mindenik párt hiszi és terjeszti a másikról.

Közben eltelik a nap, elkezd alkonyodni. A szavazók csak gyéren hullonganak már mindkét részről. S most az izgalom óriási lesz. Egyenlő mindkét párt szavazata, majd az egyik tizzel haladja a másikat, de ez megint utóli amaszt s el is hagyja néhányval, de megint érkezik néhány ember s újra helyreállítja az egyensúlyt. «Nem kell félni» — suttogják a befentesebbek, — «nekünk még 25 emberünk van tartalékban, a tanyákról is útban vannak ötvenen». S csakugyan a tartalék elő is jön s leszavaz. De az ellenpárt tartaléka is megjelenik s megint egyenlőn állnak a szavazatok. Mindkét párt kocsiakat küldött szanaszét, hogy keressék fel, hozzák be az elmaradottakat, resteket, lappangókat. Örülten nyargalásznak a kocsi s csakugyan hoznak is be nyolcz—tíz embert. De hiába, egyik a másikat kiegyenlíti megint. Mindössze kettő a különbség. Az izgalom most tetőpontját éri s mindenik párt nyugtalanul, lélekzetét visszaszorítva néz ide-oda: jön-e még szavazó, hoznak-e még valahonnan valakit? És csakugyan hoznak. A két szavazattal előnyben álló párt kocsijai fogtak két embert. Óriási üdvíradalom támad: ezekkel már négy lesz a többség. De az örvendezés hamar a legnagyobb bosszúsággá válik: a két ember az ellenpártra szavazott. Irizatos lárna kerekedik, a csendőrök alig tudják a két pártot visszatartani, hogy egymásra ne rohanjon.

Alig csendesedik le a zaj, újabb riadalom, egetverő éljenzés, kurjongatás támad: az elmaradt tanyaiak egész kocsisoron csakugyan megérkeztek vagy ötvenen s mire a záróra elmúlik, el is döntik az ütközetet.

Izsonyú erejű lárna támad most, féktelen, szakadatlan éljenzés, mely egyetlen, mindent megrezgető hatalmas dörgebe, zúgásba olvad össze. Pedig most már csak az egyik párt zajong: a vesztes összehajtogatja zászlóit s komor, szomorú csendben eloszlik, eltűnik; néhány percz múlva már hirmondója sincs.

De a győztesek is nem sokára kimerülnek. Meghallgatják még a nyertes jelölt köszönését, újabb ígérget s még egy hatalmas utolsó éljenzés, csapatonként, lobogó zászlaik alatt szétoszolnak.

Kihalt lesz az utca, csak egy-két rekedt kur-

Góré Lajos rajza.

ZÁSzlÓTARTÓ EGY VÁLASZTÁSI HELYSÉG ELŐTT.

jantás hallik még néha a távolból, mignem ez is megszűnik s nem zavarja a néptelen utcák csendjét más, mint a kutyák szaggatott esaholása, a mint a felhők közt bujkáló, sápadt holdat megugatják.

Szántó Péter.

A WENCKHEIM-SZOBOR. LELEPLEZÉSE KISBÉREN.

Szép ünnepély folyt le szeptember 30-ikán Kisbérben, midőn a kormány tagjai s nagyszámú előkelő közönség jelenlétében a báró Wenckheim Béla ércszobrát leleplezték, kinek oly sok érdeme volt abban, hogy állami ménesek, általában lötenyésztésünk oly szépen fellendült.

Az ünnepélyen, melyet Darányi Ignác földmívelési miniszter rendezett, ott voltak Széll Kálmán miniszterelnök, Hazay István dr. osztálytanácsos kíséretében, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter, Pócs Sándor igazságügyi miniszter és Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter; ott volt Szógyény-Marich László berlini osztrák-magyar nagykövet; továbbá Rakovszky István, az állami számvéviszők elnöke, Perczel Dező, a képviselőház volt elnöke, Tarkóvich József és Vörösmarty Béla államtitkárok, gróf Csekonics Endre és gróf Dessewffy Aurél titkos tanácsosok, gróf Károlyi István, gróf Wenckheim-Hoyos Fülöp, gr. Wenckheim Dénes, gr. Batthyány Elemér, gróf Esterházy Ferenc, Ghyez Béla, Durman és Halasy Pál tábornokok, Lukács György békési, báró Fiáth fejérmegyeri főispánok, Márkus József főpolgármester, Rákosi Jenő; továbbá a belügyi, a földmívelésügyi, a kereskedelmi minisztérium, Budapest székesfőváros, a békésmegyei gazdasági egyesület, az erdélyi szász gazdasági egyesület küldöttéi; a méneparancsnokságok képviselői; Komárommegye és a komárommegyei gazdasági egyesület küldöttéi, a Wenckheim-család ősi fészke, Kőrös-Ladány küldöttéi és még egész sereg küldöttéi. Különösen számosan voltak jelen a földmívelési minisztérium tisztviselői, köztük mint az ünnepély rendezésével megbízottak: báró Podmaniczky Gyula Zsedényi Béla és György Loránt.

Az ünnep első része Komáromban az indóháznál kezdődött, a hol a daloskör tagjai a Szózat-tal fogadták a berobogó vonatot. A miniszterek kiszálltak kocsiukból és Sárközy Aurél főispán üdvözölte a kormány tagjait Komárommegye területén. Az üdvözlő beszédre Széll Kálmán miniszterelnök válaszul, egyebek közt ezeket mondá:

«Örömmel jelentem meg Komárommegyében, hogy részt vegyek azon az ünnepen, a mely oly férfi emlékének van szentelve, a kihez engem bensős, kegyeletes érzések fűznek. Wenckheim Béla báró a magyar közéletnek és a magyar társadalmi életnek kiváló alakja volt; őt igaz hazafí, magyar érzésben nem múlta föl senki; őt a politikai és társadalmi tisztességben és tapintatos fölfogásban kevés ember közelítette meg. Ő állandó és maradó emlékeket

hagyott kortársainak lelkében; én is ezek közé tartozom. Engem hozzá igen meleg és kegyeletes érzések fűznek, mert én az ő vezérlete alatt kezdtem az ország közszolgálatában működni, én az ő kabinetjében voltam annak idején első ízben miniszter.

Riadó éljen fogadta a miniszterelnök szavait és miután a komárommegyei gazdasági egyesület küldöttsége is csatlakozott az ünnepelőkhöz, Kisbér felé indult a különvonat. Nagy-Igmánd-on túl a Vas-dínye-major tájékán a vasút mellett már látható volt a kisbéri ménésbirtok állat-állományának egy része: sertések, juhok és remek szimentáli tehének.

Kisbérben beláthatatlan kocsisor várta a vendégeket, a kiknek üdvözlésére Deső Gyula méneparancsnok és Bendel Gottfrid gazdasági igazgató jelent meg a vonathoz az egész tisztikarral. A vendégsereg a ménésbirtok pompás fogatain a régi Batthyány-kastélyban berendezett méneparancsnokságra hajtottak. A tágas útvonalon tarka sorfalat alkotott a fehérruhás lányok, iskolás gyerekek, a nagyközönség, a díszbe öltözött legénység csapata és zúgó éljen közt vonult a társaság a tágas termekbe, a hol dús villásreggeli várta, melyet a budapesti országos kaszinó konyhája állított ki, a kitűnő borokat és gyümölcsöket pedig az országos vinczellér-képezdek szolgáltatták; a tokaji különböző fajai sem hiányoztak, de ezek mellett mindenik asztalon egy-egy kancsó friss tej is állott, mint Amerikában és Ausztráliában szokás, hol a szomj oltására sokan a peesenyékre is víz helyett tejet isznak.

Fél kettőkor az ünnep helyére vonult a társaság. A parkban először megtekintették Kozma Ferencnek pár év előtt leleplezett mellszobrát, azután a kigyózó úton a Wenckheim-halomhoz indultak, a melyet teljesen elrejtett az ünnepelő közönség, köztük sok hölgy. Az őszi nap aranyománczokkal vonta be a gyönyörű képet és fölzengett a magyar himnusz. Majd Deső Gyula őrnagy állott a szószék elé és lendületes beszédben emlékeztetett meg Wenckheim Béla báró érdemeiről, megköszönté Darányi miniszternek áldozatkészségét és kérte a szobor leleplezésének megengedését. A beszédre Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter válaszul, üdvözölte a megjelent vendégeket, elűköt a miniszterelnökkel. Megemlékezett elődéről, báró Kemény Gáborról, a ki a mauzóleumot állított, báró Lipthay Béláról, ki a szobor tervezésénél buzgólkodott közreműködött s köszönetet mondott Fadrusz Jánosnak, a szobor alkotójának. Azután Wenckheim báró érdemeit így méltatta:

«Ne is legyen felejtve az az önzetlen hazaszeretet, a melylyel ő különböző állásokban, olykor nehéz körülmények közt, de mindig egyenlő hűséggel hazáját szolgálta; ne legyen elfelejtve, hogy a magyar mezőgazdaság és különösen a magyar lötenyésztés lelkes barátja és Kisbér hatalmas pártfogója volt, de ki a mellett azt hirdette, hogy elsőleg legyenek azon kötelezettségek, melyeket a hon és a közérdek követelnek tőlünk és csak azután következzen a testedző sportnak férfias szórakozása; ne legyen elfelejtve lovagias jelleme és annak nemes vonásai, a melyek méltók arra, hogy késő nemzedékeknek is példaképül szolgáljanak és maradjon halás emlékezetben az az emberszeretet, a mely őt jellemzte s a mely a régi magyar birtokosozást legnemesebb tradícióira emlékeztet. Erről az emberszeretetről tanuskodnak azok a békési földmívelőgazdák, a kik messze földről jöttek el ide, hogy tanúságot tegyenek az ő emberszeretete, a Wenckheim Béla báró élete mellett és tanúságot tegyenek arról is, hogy nem halnak meg azok, a kik a magyar földet igazán szeretik és a magyar népet híven szolgálják.» Lelek éljenzés közben fejezte be a miniszter a beszédét s szavakkal: Hadd zengjen föl a korsórsz lantos, Vörösmarty Mihály Szózata... és hulljon le a lepel!

Darányi miniszternek lelkes hangon elmondott beszédét hosszas éljenzés fogadta s a Szózat éneklése közben lehúlt a lepel a szoborról, mikor előlépett gróf Wenckheim-Hoyos Ferenc és a család nevében halás szavakkal köszöntö meg Darányi miniszternek a szobor létesítését.

Széll miniszterelnök és a többi vendégek nagy elismeréssel üdvözölték Fadruszt ez új szoborművéért, mely 1/4 rész életnagyságban a diadalpánszerű Wenckheim-mauzóleum előtt levő magas dombon emelkedik. A szobor talapzatára koszorút tettek: a Magyar Lovaregyesület, az Urlovások Szöveteke, a Lötenyésztő kilenczes bizottság, a Wenckheim-család, Békésmegye törvényhatósága, Békésmegye gazdasági egyesülete, Kőrös-Ladány község,

a kisbéri ménésuradalom és a földmívelési minisztérium.

Az ünnep utolsó része teljesen Kisbér dícsősége volt. Bemutatták a vendégeknek azt a kincset érő loányagot, a melynél gazdagabban a világ egyetlen ménese se mutathat föl. A paddockokban, majd a kastély előtti téren gyönyörködött a vendégsereg ez érdekes látványban, melyet a ménés-intézet tisztjei magyarázatokkal kísérték.

Az Erzsébet-ligeten át, a melyet boldogult királyunk ércszobrá díszít, vonultak a kastély előtti tere, hol a vendégek részére zöld lombkorlát mögött széksorokat állítottak, jobbra és balra pedig ezernyi ember nézte a kisbéri lötenyésztés bemutatását. A versenypályák régi hőroszai egymásután vonultak el a nézők előtt, egyik-másik olyan büszkén, dölözegen, mintha most indult volna a kék-szalagért. Délután négy órakor letelt a kiszabott idő és véget ért Kisbér ünnepe.

A vasúthoz vivő fölbogozott útát ismét ellepte a sokaság, a mindenütt jelen volt tüztől hangos kúrtszóval ismét sorba állottak, a dalosok újra elénekelték néhány dalt, aztán a különvonat hangos éljenzés között robbogott ki a pályaudvarból Budapest felé.

**

A kisbéri híres ménés bemutatásáról egy szakemberünk tollából közöljük a következő tudósítást:

A vendégek először Ritter-Dörflben, a paddockokban tekintették meg a gyönyörű angol telvér anyakanczakát, a következő paddockokban a féléveket, melyek többnyire Verneuil, Gunnersbury, Filou híres telvérménektől származtak. Bemutatott a Belgiumból hozott ardeni igás-fajtát is, melyet próbaképen szerezték meg a kisbéri gazdaságnak, hogy kipróbálják, hogy ezen éghajlat alatt ivadékaik bevalának e úgy munkaerőre, mint tenyészképességre nézve.

Innen a vendégsereg a parancsnoksági épület elé gyülekezett, hol a telvér-tenyésztés törzsméneit vezették elő: Dunure, Bona Vista, History, Bonvivant, Galaor, Kozma, Culloden, Ganache, Kilkock stb. méneket. Igazán szép látványt nyújtott ez s úgy a Magyar Lovar-Egylet tagjai, mint a számos telvértenyésztő a legnagyobb elismeréssel adóztak Darányi miniszternek, ki az utóbbi évek vásárlásaival oly nagy szolgálattal tett a hazai tenyésztésnek. Különösen feltűnő volt a Bona Vista mén, mely valóban megérdemli, hogy Kisbér gyöngyének nevezé. Ideálisan szép ló, 16 markos sárga mén, egész vonalán elegáns, gyönyörű rövid erős háta van, lábai szépen formáltak. Nyakán búszke fő díszleeg, mely bizonyos fenséggel tekint szét, mintegy érezve becsét. Mindenki el volt ragadtva látásán, de meg is érdemli ezt, mert nemcsak maga elsőrendű, de már ivadéka is kitűnő, így mint tudjuk, az utána származó Belvedere, a Kárpáti dj és a Criterium hősője jelenleg legjobb kétévesünk.

De a többi törzsmén is lebilincselőleg hatott, kiváltképpen a báró Uchtritz Zsigmond által nevelt Kozma, mely ideálisan a telvérek, s mely — ha jelen lehetett volna a tavalyi párisi kiállításon — bizonyára a champion-díjjal tért volna vissza. Nem maradt azonban mögöttük a Batthyány Elemér gróf tulajdonát képező Gaga sem, mely dícsőedhetik azzal a nálunk páratlan rekorddal, hogy egy ugrásért 2000 koronát kell a tenyésztőknek fizetni, s e nagy ár dacára mégis kapva-kapnak utána, évenként mindig 40 kanczát kap; ivadéka aztán elsőrendűek is, meg is hozzák a pénzt, mert mind tud futni, rövid távolságra rendkívüli gyorsasággal, a hosszú távolságra pedig a gyorsaság mellett nagy szívóssággal bírnak. A Gaga után származó ivadékok évenként 20—30,000 koronát nyernek pályáinkon. Gróf Batthyány Elemér az érdem, hogy a turf anyországában, Angliában évenként többször megfordulván, elhalt nagybátyja, herceg Batthyány Ödön révén tanulta ismerni azon nagy verágakat, melyek egyedül csak Angliában találhatók.

Az újabbban Angliában vásárolt apamének History és Kilkock Losszncy Mihály miniszteri tanácsos nagy körültekintésére és kiváló löismeretére vallanak, mindkettőt megvételével csak nyert az állam-ménés; History a telvér-, Kilkock pedig a felvértenyésztésben van nagy szerepre hivatva.

Mind e drága anyag nem annyira közvetlen az ország pénzén, mint a totálisatörök után bejött jövedelemből vásároltatott. A közönség mintegy játzsra hozza meg azt a nagy pénzt, a miből országos lötenyésztésünk javító lovai szerzetnek be; a 3000 fedező mén beszerzéséhez szükséges összegek ezek, melyek kellenek, hogy a körülbelül 200,000 jobb minőségű kanczának hasznos fedezőméneket szolgáltassanak. Oly méneket, melyeknek ivadéka, mint katonalovak nem csak megütik a mértéket, s

Góré Lajos rajza.

UTOZAI JELENET BUDAPEST VI. KERÜLETÉNEK VÁLASZTÁSI HELYSÉGE ELŐTT OKTÓBER 2-ÁN DÉLUTÁN.

nem csak a monarchia honvédelméhez szükséges loányag completirozást teljesítik, de közel egy évtized óta évenként 35—40,000 olyan jó lovat szolgáltatnak, melyekért a külföld évenként 10—12 millió koronát ad az országnak.

A kisbéri apamének árai igaz ugyan, hogy magának voltak, de hatalmas kamatot hoznak, s nagy dícsőségeket a magyar tenyésztésnek. Köztűnik azonban nemcsak Anglia neveltjei foglalknak helyet, hanem, mint Fenék, Kozma, Culloden, stb. már belföldön tenyésztettek, s ezek is csak úgy megállják helyüket a tenyésztésben és a versenypályán, mint a külföldiek.

Áthozta Darányi miniszter a közeli Bábólnáról az arabs ménés kiváló méneit is, mintegy húsz darabot, melyek közt különösen feltűnt Hadban, eredeti arabs mén, melyet többek közt szintén Szirából hozott Fadallah ezredes, úgy ez, mint Kocheilan I., O'Bajan II., O'Bajan III., Shagya XI., Shagya XII., mind a közönséges arabs terméssé felállók, s mégis nemességű, száraz tagjait megtartott állatok nagy tetszésben részesültek, úgy a szak-ferfiak, mint a nagy közönség részéről. Ezen mének természetük és szépségükre nézve a legelegánsabb kocsi- és paripa-lovakat szolgáltatják megfelelő kancza-anyag után. A látottak, tapasztaltak után legnagyobb elismerésüket fejezték ki a jelen volt szakferfiak Darányi miniszternek. Kár, hogy Fadallah ezredes nem volt jelen, elutazván ismét Szirába újabb kincs szerzésére, mert őt és a jelen levő kisbéri méneparancsnokot, Deső Gyula őrnagyot szintén a legnagyobb elismerés illeti meg a két ménes azon gondozásáért, melylyel e nemes tenyészanyag folytonos tökéletesítésén munkálkodnak. De igen nagy, kiváló rész illeti ebben az országos lötenyész-intézetek főintézőjét, Losszncy Mihály, miniszteri tanácsost, ki az országos pepiniere anyagosztályozása és párosítása körül a legserencsésebb tapintattal működik. Nincs most alkalmunk a többi törzs lötenyész-intézet, mint Mezöhegyes, Fogaras, stb. eredményeiről beszélni, csak annyit említnék meg, hogy azok parancsnokai mint egyáltalán az állami ménesek tisztikara, a legnagyobb előszeretettel és szakértelemmel kezelik a méneseket.

S. J. F.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Quo vadis? Ezt a címet viseli a lengyelek leg-ünnepeltebb prózaírójának Siemkiewicz Henriknek világhíre jutott regénye, mely immár most három különféle fordításban jelent meg magyarul. Eme legutóbbi főképe az ifjúság és családok számára készült, a szerző életrajzával és magyarázó jegyzetekkel.

A regény meséje, mely Néro idejéből van véve, röviden a következő: Vinicius, a fiatal főrangú római beleszeret a Lygiusok királyi családjának leányába, Callinába, a ki mint tusz tartózkodik Rómában Anlus hadvezér házában. Nem-sokára Néro palotájába viszik a leányt, honnan Vinicius el akarja rabolni, de a keresztény Callinát hűsorsosai kiszabadítják s elrejtik. Midőn Vinicius később felfedezi a leány rejtekét, ismét el akarja raboltatni. De sikertelenül, sőt a Callina védője az óriás erejű Ursus, Viniciust is súlyosan megsebesíti. A sebesült ifjút azonban nem bántják tovább a keresztények, sőt gondosan ápolják s apránként megtérítik. Közben Néro felgyújtja Rómát s ezt a keresztényekre fogja, kiket aztán elkezdenek iszonyúan üldözni. Callinát is vad bölény nyakára kötvén viszik az arenába, hol azonban Ursus a bölényt legyőzi, mire Callina is kegyelmet kap. Ezután elveszi Vinicius Callinát és Sziciliába menekül vele, hol boldogan élnek. A főcselekmény keretében egész sor érdekes epizód illeszkedik, melyek a kor festő-sére szolgálnak. A fordítás jó, a kiállítás díszes. A két terjedelmes kötetben számos sikerült kép is van, melyeket Löschinger Hugó rajzolt az eredeti kiadás számára. A két vaskos kötet ára díszes vászon-kötésben 11 korona 30 fillér. Kapható Pfeiffer Nándor könyvkereskedésében: Budapest, IV. Kossuth, Lajos-utca 7.

«Buborékok». Ilyen című könyvre hirdet előfizetést G. Diószeghy Mór, a kinek nevét lapunk olvasói számos hangulatos költeményéről jól ismerik. Diószeghy nemcsak a verses költészetet műveli sikerrel, hanem tárczaszerző, jobbkára humoros elbeszéléseket is ír s e nemű műveit szándékszik összegyűjtve kiadni új kötetben. Az előfizetési ár,

MÉNEK ELŐFIZETÉSE KISBÉREN, A KASTÉLY ELŐTTI TÉREN.

Jelky fényképe.

fűzőt példányért két korona, díszkötésűért 3 korona 60 fillér, *Er-Kávásra* (Szilágy megye) küldendő a szerző nevére, a ki e helység református lelkésze. Ajánljuk az érdekesnek ígérkező könyvet olvasóink figyelmébe.

A sasok. Guthy és Rákosi Viktor háromfelvonásos vígjátéka, a mely most kerül első előadásra a Nemzeti Színházban, megjelent nyomtatásban is. *A fővárosi Színházak Műsora* 103—104. száma ára 60 fillér. Kiadta: Lampel-Wodianer udy. könyvkiadó cég.

A Magyar Színház október elsejével új igazgató alá került. A részvénytársaság kiadta bérbe *Leszkay* Andrásnak, ki legutóbb Aradon volt színházigazgató s jó névvel bír. Néhány új tagot is szerződött, az énekkart megújította, s október elsején az új idényt *A szerencsecsillag* című angol operettel kezdte meg. A szövegét hárman írták, hárman fordították, (Latzkó Andor, a már elhunyt Makai Emil és Mérei Adolf) zenéjét pedig Caryl szerzte. Valami különösebb hatása nem volt az újdonságnak.

A szöveg nem is új, mert ugyanazon mese után készült, melyből Bátor Izidor és Hegyi Béla készítették évek előtt a népszínháznak. *Uff király* című operettet, több leleménységgel. Az van benne, hogy egy keleti fejedelem, Bohadur, hisz a csillagok járásában, azokból jóslanak neki szerencsét. Egy ünnepen a bálványának fel akarja áldozni Teddy angol hadnagyot, de megdöbben, hogy az angol is ugyanazon szerencsecsillag alatt született, mint ő. Már pedig az ilyeneknek közös a sorsuk, egyszerre halnak meg. A király nem csak megkegyelmez Teddynek, de örökös is élete fölött, mert Teddy élete a királynak is élete. Ebből a helyzetből nem sok vidámság nyílik. A zenei részben sok csinos dallam csendül meg, de a közönséges még több. A darabot szépen állították ki. Új szereplők voltak: *Tomcsányi* Rusica, *Bolgár* Nelli és *Déli* Lajos; az angol foglyot *Ledofsky* Gizella ügyesen játszotta és énekelte. Legjobban *Sziklai* Kornél (a király) és *Boross* (egy csillagvizsgáló) tetszett.

Népszínház. Szeptember 28-ikán a népszínház egyik komoly törekvésű frónaknak, *Abonyi* Árpádnak új darabját mutatta be *A mikolai bíró* című. Népies színműnek nevezi a szerző, mert nemcsak a falusi nép szerepel benne, hanem urisztálybeliek is és történelmi háttér adott neki a kurucz világból. Sok jó része van a darabnak, habár összességében nem tett is különösebb hatást.

A mikolai bíró (voltaképpen a bíró hívják Mikolainak) egy régen elmúlt, a színmű cselekményét megelőzőt fájdalmas történet utolsó fejezete; husz év előtt Mikolai bíró fiatal felesége, Anna, Laczkovics labancz kapitány iránt érdeklődött, ha ugyan igaz, de a bíró hiszi a jelek után. Az asszony meghalt, a kapitány és a bíró el; de a színműben még egyszer és utoljára fellobban a gyűlölködés, mert a két ember szemközt áll a falu-

ban egymással. Kurucz és labancz háború hiába múlt már el, a bíró gyűlöli Laczkovicsot, várja a megtorlást. Mint nem ritkán az ily családi gyűlölködésekben, itt is egymásba szeret a család két ifjú sarja, az ifjú Laczkovics és a Mikolai lány. Drámai összeütközés nem lesz a helyzetből, mert előkerül a a gyanúsított asszonynak a levele, abból kiderül, hogy ártatlan. Az öregek tehát kibékülnek, az ifjak boldogok lesznek. Az előadást *Blaha* Lujza művésze emelte. Szép sikere volt *Tollaginak*, *Szabó* Antalnak, *Horváth* Vinczenek, *Raskónak* és *Sotymosinak*. A régi kurucz dalokat *Barna* Izso válto-gatta össze.

Előfizetési fölhívás.

A *„Vasárnapi Ujság”* a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, évenként több mint 130 íven, s több mint ezer képpel jelen meg. E legrégibb magyar képes hetilap jövőre is hi marad alapításakor választott irányához, hogy a hazafias érületnek tolmácsa, a nemzeti haladásnak képe, a közéletnek tükré, szóval *korunk történetének igazi képes krónikája* legyen.

A *„Politikai Ujság”* előfizetői e lapnak hetenként egy nagy ívre terjedő politikai tartalma mellett külön díj nélkül kapják a *„Világkrónika”* képes heti közlönyt és a *„Magyar Gazda”* című havonként megjelenő gazdasági és kertészeti képes melléklapot. Ez új rendezés folytán politikai hetilapunk terjedelme mellékleteivel együtt bővebb, mint előbb volt; előfizetési áraink azonban az eddigiek maradtak.

A *Vasárnapi Ujság* „Regénytár” heti mellékletében a legújabb hazai és külföldi irodalmi közölbe-szélészeket és regényeket képekkel, s mint családi lap, kiterjeszkedik a női munkakörre és divatra is.

A *„Világkrónika”* hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg, és az általánosabb érdeklő napi események részletes magyarozására szolgáló cikkekkel kívül rendszeren közöl nagyobb elbeszéléseket, regényeket, utirajzokat, úgy szintén mulatót kisebb közleményeket, stb.

Előfizetési föltételeink

az október—decemberi évnegyedre:

A *„Vasárnapi Ujság”* negyedévre négy korona.

A *„Vasárnapi Ujság”* a *Világkrónikával* negyedévre 4 korona 80 fillér.

A *„Vasárnapi Ujság”* és *„Politikai Ujdonságok”* a *„Világkrónika”* és a *„Magyar Gazda”* melléklapokkal együtt: negyedévre 6 korona.

Az előfizetések a *„Vasárnapi Ujság”* és *„Politikai Ujdonságok”* kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők. Egyes előfizetések legelőszérűbben posta-utalvány által eszközölhetők.

Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése szept. hó végén lejárt, fölkérjük előfizetéseik mielőbbi megújítására, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A statisztikusok nemzetközi kongresszusa. A héten, melyben az országos választások iránt való érdeklődés uralkodott, szívesen látott vendégei voltak Budapestnek a statisztikai tudományok a művelt világ minden részéből tanácskozára összegyűlt előkelő tagjai, tudósok, állami és egyéb tisztviselők. Fogadásukra a kormány, a főváros, az országos statisztikai hivatal, a fővárosi statisztikai hivatal megtették mindent. Az üléseket a nemzeti múzeum dísztermében tartották. Szeptember 29-ikén nyílt meg a kongresszus. A megvitatni valók legnagyobb anyagát a bizottsági ülésekben intézték el, a hol sok fontos statisztikai ügyről volt szó.

A megnyitó ülésen Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter is megjelent. Az ülést *Inama-Sternegg* Tivadar, az osztrák hivatalos statisztika feje, a nemzetközi statisztikai intézet elnöke, nyitotta meg és átadta a szót Hegedűs elnöknek. Hegedűs miniszter üdvözölte a statisztikusok gyűlését és kiemelte a statisztikai tudomány fontosságát. Ezután ismét *Inama-Sternegg* elnök szözlalt fel, vázolvaz azokat a feladatokat, a melyek a kongresszusra várnak. Azután felsorolta az intézet legutóbbi ülésszakára óta elhunyt tagokat, emelve tudományos érdemeiket. Jekelfalussy Józsefről is nagy melegséggel emlékezett meg. Végül hálással emlékezett meg a magyar előkészítő bizottság fáradságtalan buzgal-máról és *Láng* Lajos egyetemi tanár, volt állam-titkárról, a ki Jekelfalussy halála után a VIII. ülés-zak előkészítését magára vállalta, továbbá *Vargha* Gyula miniszteri tanácsosról, a ki sikeresen bonyo-lították le a felszaporodott ügyeket. — *Láng* Lajos, a kongresszus magyar elnöke hosszabb beszédben üdvözölte a kongresszus tagjait, kifejezést adva annak az örömmek, a melyet mi, magyarok érünk, hogy a főváros falai közt üdvözölhetjük a kongress-zus tagjait.

Ezzel a kongresszus megnyitó ülése véget ért. A tagok a megállapított program szerint különböző bizottságokra oszlottak. Este 7 órakor Hegedűs mi-

Elöl láthatók állva: Hegedűs és Wlassics miniszterek, Szegény-Marich berlini nagykövet., Darányi miniszter, Széll Kálmán miniszterelnök, Perczel Dező, Vörösmarty állam-titkár, Plösz miniszter, Sárközy főispán; előttük ülve: Tarkovics államtitkár, Rakovszky állami számvéviszéki elnök, Lossonezy miniszteri tanácsos.

NÉZŐK CSOPORTJA A KISBÉRI KASTÉLY ELŐTT, A MÉNEK BEMUTATÁSÁKOR. — Jelky fényképe.

niszter a Hungária fogadóban vendéglátó látta a nemzetközi statisztikai intézet tagjait, a hol barát-ságos felköszöntések hangzottak. A pezsgőnél Hege-dűs Sándor miniszter köszöntötte föl a királyt. *Inama-Sternegg* Magyarország jólétéért ültette poharát, a mit az idegen vendégek nagy lelkesedéssel fogadtak. Utána *Levasseur* (Páris) tolmácsolta a kongresszus háláját a miniszter iránt, *Troiniczky* (Szent-Pétervár) pedig *Láng* Lajost, *Vargha* Gyulát és a rendező-bizottság tagjait éltette.

Szeptember 30-ikán és azután az osztályokban folyt tovább a komoly munka, különböző nyelveken. Este az idegen tagok a Nemzeti Színházban az *„Ember tragédiája”* előadását nézték meg.

Október első napján este fogadás volt a királyi lakban. A királyt *József* Agost főherceg képviselte. A miniszterek közül is többen megjelentek. A fényesen kivilágított termekben csakhamar élénk társalgás indult meg. Nyolcz óra után jelent meg *József* Agost főherceg dragonyos századosi egyen-ruhában. Hegedűs miniszter bemutatta a főhercege-nek a nemzetközi statisztikai intézet tagjait. Közben frissítőket szolgáltak. A főherceg a vendégekkel másfél óránál hosszabb ideig társalgott, hol francziául, hol németül, hol oroszul, hol angolul. Hosz-zasabbban beszélgetett Széll miniszterelnökkel, majd a kabinet több tagjaival. Tíz óra felé a főherceg visszavonult és erre a társaság oszladozni kezdett.

Szeptember 2-ikán *Széll* Kálmán miniszterelnök *Inama-Sternegg*-et, a kongresszus elnökét fogadta, a ki megköszönte azt a támogatást, melyben a ma-gyar kormány a kongresszust részesítette.

Október 3-ikán Hegedűs miniszter reggelit adott az országos kaszinó külön termeiben. Széll minisz-terelnök szintén megjelent. Este hat órakor a fővá-rós látta vendégeit a statisztikusokat ebédre a Royal-szállóban. Az asztalfőn *Márkus* főpolgármes-ter ült, mellette és körülötte *Halmos* polgármester, Hegedűs miniszter s a kongresszus elnöksége fog-lalt helyet. Az első köszöntőt *Márkus* főpolgármes-ter mondotta a királynak; *Halmos* polgármester a kongresszus tagjait üdvözölte. A vendégek viszo-nozták a felköszöntéseket. Délután a kongresszus összes ülést tartott, melyből táviratot intéztek a királyhoz, kérve, fogadják kegyesen a kongresszus háláját a jóakarattal, melyet iránta tanusítani mël-tóztatott. — A kongresszus utolsó ülését október 4-ikére tűzték ki.

MI UJSÁG?

Kérelem. A *„Vasárnapi Ujság”* a most megválasztott képviselők arcképeit közölni óhajtván, felkérjük a győztes pártok bizott-

ságait és híveit, hogy a megválasztottak fény-képeit néhány életrajzi adat kíséretében szer-kesztőségünknek beküldeni szíveskedjenek. Kül-lönösen azon képviselők arcképeit kérjük, a kik most először választattak meg, mert a régiek képeit könnyebben meg lehet szerezni Budapestben is. Az arckép-sorozat közlését mai számunkban kezdjük meg a főváros nyolcz kerületében megválasztottakkal.

A választások. Október 2-ika már eldöntötte az országos választások sorsát, a másik nap kiegészít-tette, azontúlra már csak 15 választás maradt, noha az utolsó választási nap október 10-ike. Ezen kívül még pótválasztások lesznek.

A képviselőház pártjainak arányában nem nagy a változás. A pártok azonban mindenütt szabadabban mozogtak, mint eddig s a kuriai bíráskodásról szóló törvény intő hatása szembetűnő a választási moz-galmakban. Természetes, hogy a szigorú törvény, mely csak most lépett életbe, még nem semmisít-hette meg teljesen a megszokott gyakorlatot s több helyen hozzá nyúltak még a régi eszközökhöz és fogásokhoz is. A szabadelvű párt nagy többségben lesz az új országgyűlésben is. A függetlenségi Kos-suth-párt legtöbbet köszönhet az új választási rend-nek, mert számban tetemesen meggyarapodott s meglepő győzelmeket is aratott. Az *Ügön-párt* alig szaporodott. A néppártól azt hitték, hogy sokkal nagyobbra nő, oly nagy erővel dolgozott a kerüle-tekben; de csak egy pár számmal gyarapodott, néhány régi harczosa pedig megbukott. Vezérei azonban győztek, *Rakovszky* István két mandátumot is nyert; *Molnár* János apát és gróf *Zichy* János szintén tagjai az új törvényhozásnak. A nem rég alakult agrárius párt, mely a szabadelvű párttól elszakadni nem akar, szintén kevesebb diadalt ara-tott, mint gondolták. Nemzetiségi pártok is kelet-keztek ugyan, lesz néhány tót pánzláv, szerb nem-zetiségi, erdélyi szász, de a vezérlő emberek, *Mud-ron* Pál, *Paulini*-Tóth most sem juthattak be a par-lamentbe. A szociálisták sokfelé állítottak jelöltet, de párt nélkül. A legtöbb helyen azt a tíz szavazatot sem adták be jelöltjeikre, a mennyi választó polgár szükséges, hogy valakire a szavazatot elrendeljék. Verekedés, visszaélés volt most is. Tolnamegye pincozehelyi kerületében, a hol a függetlenségi Rát-kay László ellen néppárti jelölt lépett föl, olyan zavargás támadt, hogy a megtámadott csendőrség fegyverét is használta. Három azonnal meghaltak; négy meghalt másnap, sokan megsebesültek. A vá-lasztást nem lehetett befejezni.

Ha nem sok is a változás a pártok arányában, a képviselőház arculata megváltozott, kivált a szabad-elvűpártban. Itt sokan a régiek közül föl sem léptek, többen kimaradtak. Az új elem szembetűnő lesz.

Budapest kilencz kerülete az első napon, október 2-ikán választott. Ilyen nagy városban, mint a minőre Budapest megnőtt, a rendes élet csak annyiban változik, hogy zászlók lobognak a házakon. Most az sem volt sok, kivéve a Lipótvárost, a hol vetélkedve tűzték ki a zászlókat, mert itt régen har-coltak. Az utcákon bérkocsik vágattak, hogy a más városrészekbe költözött választókat illetékes szavazó helyekre szállítsák. A bakon is zászló len-ggett, a kocsiiban is fűt egy zászlós úr. Az utoza-sarkokon zászlótartó hordárok állodogáltak. A cizil-der kalapok ép úgy magukra vették a kortes tollakat, mint akár miféle pörge kalap. Egy au-tomobil kocsis is kortes szolgálatban pőfékelt a Lipót-város utcáin, bizonyára az első motoros jármű, mely alkotmányos szolgálathoz jutott. A város-ban különben a rendes élet folyt, csak a sza-vazó helyeknél állodogáltak csoportok s külsőleg alig képzelte volna az ember, hogy a régi kilencz ker-velő közül csak ötven tartják meg mandátumokat. *Darányi* Ignác földmívelési minisztert (II. kerü-let), *Podmaniczky* Frigyeszt (IV. kerület) az öreg 48-as *Madarász* József ellen, *Berzevichy* Albertet a VIII. kerületben minden izgalom nélkül választot-ták meg. Az első kerületben (a Vár) *Falk* Miksának már küzdelme volt *Bernáth* Istvánnal. A III. kerü-letben (Ó-Buda) két szabadelvű párti, *Veszi* József és dr. *Nagy* Dező küzdelmének fordulatai részben a két óránként kiadott krajezéros újságok útján jutottak el a messze eső városrészből. *Veszi* József, a *„Budapesti Napló”* szerkesztője maradt győztes-nek. A Lipótvárosban a volt szabadelvűpárti kép-viselő *Mezei* Mór ügyvéd és *Sándor* Pál nagykeres-kedő, szintén szabadelvű mérkőzése tulajdonképen e városrész belyége volt. A küzdelem este *Sándor* Pál győzelmével ért véget. Nagyobb érdeklődéssel kísérték a VI. kerületet (Terézváros), hol *Vászonyi* Vilmos fiatal ügyvédet 1472 szótöbbséggel választották meg, a volt képviselő, *Radozca* János ellen. Érdeklődés nélkül szavaztak a VII. kerületben (Erzsébetváros) s *Morcsányi* Károly lett szabadelvű párti képviselő. A IX.—X. kerület (Ferencváros, Kőbánya) három jelöltre szavazott: *Hock* János kőbányai plébánosra, dr. *Springer* Ferenczre, (mind a kettő szabadelvű) és *Tompa* Antal függetlenségre. A kellő többséget egyik sem kapta meg, s így *Hock* és *Springer* közt pótválasztás lesz.

A vidékről érkezett távirati jelentések közt is sok volt a meglepő. Így *Baja* városban *Plösz* Sándor igazságügyminiszter ellen, a kinek egyhangú meg-választását hitték, az utolsó órában egy fiatal hely-

beli ügyvéd lépett fel Kossuth-párti programmal, Reich Árpád és e fiatal embert választották meg. Aztán jöttek tudósítások régi képviselő bukásáról. A függetlenségi párt Debreczen, Maros-Vásárhely két-két kerületében régebbi helyét elfoglalta, Debreczenben a III-ik kerületben is pótválasztás lesz Varga Lajos Kossuth-párti és Dobozsáky Sándor szabadelvű közt. Kecskeméten mind a két kerületben szabadelvű párti és Kossuthista közt pótválasztás dönt. Biharmegyében is sok meglepetés történt. A belügyi kerületben a szabadelvű párt régi embere és sokáig az előbbi kormányok félhivatalos lapjának szerkesztője, Gajári Odón ellen izgalmas választás után a Kossuthista Bartha Ferenc nyert többséget. A tenkei kerületben a nagyváradi szabadelvű párt elnöke, Hlatky Endre, Bernáth Lajos Kossuthistával szemben megbukott. Még váratlanabb hír érkezett azonban Nagy-Váradról: Tiszá Kálmán kisebbségben maradt itt, szülővárosában, melyet több országgyűlésen képviselt, Barabás Bélával, a függetlenségi párt jelöltjével szemben. Barabást a gyomai kerület is már előbb megválasztotta. Nagy izgalommal fogadták országsszerte a Jászberényből érkezett híreket. Itt már több országgyűlésen Apponyi Albert volt a képviselő, mint a nemzeti párt vezére. A mostani választásnál szembekelt vele ugyanazok, a kik régebben. Föllepett ellene Almásy Géza volt főispán. A választás másnap délután négy óráig tartott bizonytalan kitérővel, míg végre Apponyit 43 szótöbbséggel megválasztották.

A régi képviselőháznak sok ismert alakja hiányozni fog, újak jönnek helyettük. A székelyföldön, Ákosfalván, hol a volt képviselő Legrády Károly egyházi választásra számított, a választás utolsó órájában fölépítették Makai Zsigmondot, a kiről azt jelentik, hogy eddig kisebb hidakat épített. Tehát az lehet. Megválasztották mint Kossuthistát. Győrben Hilbert hentesmester győzött a szabadelvűpárti Szávay Gyula fölött. A Kossuth-párt ismertebb alakjai közül kimaradt György Elek, Meskó László, Szinay Gyula, az öreg Lakatos Miklós (a ki ellen a szini kerületben Hadik János görög választották meg). Nem jutott többséghez Polányi Géza sem Szoboszlón, hanem az ottani polgármestert, Kovács Gyula függetlenségi választották meg. Beöthy Ákos mint Kassai város küldöttje foglal ismét helyet a parlamentben. Ot év óta nem volt képviselő, ezalatt jeles történelmi munkát írt. Most mint pártion kívüli jelenik meg.

Oktober 4-iken a 399 kitűzött választásból már ismeretes volt 368. Szabadelvűpárti 238, Kossuth-párti 62, Ugronpárti 10, néppárti 19, pártionkívüli 11, nemzetiégi öt, demokrata egy (Vászonyi), pótválasztás 18, s ezenkívül négy választást el kellett halasztani, vagy be sem végezhettek.

A tudomány-egyetem tiszteletbeli doktora. A hivatalos lap közlése szerint a király megengedte, hogy a budapesti tudomány-egyetem a magyar kereszténység és királyság kilencz százados évföldője alkalmából Daruudary Alajost, a kuria nyug. másodelnökét és Prins Adolfort, a brüsszeli egyetem tanárát az összes jogtudományok, Horánszky Nándort az összes államtudományok és Kraus Xavér Ferencet, a freiburgi tudomány-egyetem nyilvános rendes tanárát a kanonjog tiszteletbeli doktoráivá avathassa. Szell Kálmán miniszterelnök a következő táviratban üdvözölte Horánszkyt:

„Széleskörű és mély tudásodnak fényes dokumentumához, a doktori kalaphoz, őszinte, igaz szívből gratulálok és melegen óhajtom, hogy azt mindnyájunk öröme s a haza javára sok számos évig zavartalan egészségben és megelégedésben viseldj.

Ma tíz éve annak, hogy egy új iparág életbe lépett. A „Kathreiner-féle Kneipp-malata kávé” ugyanis tíz évvel ezelőtt hozott a piacra és azóta gyors utat tett az egész világ körül. A Kathreiner-féle Kneipp-malata kávé ezt a nagy sikert annak az előnyének köszönheti, hogy a babkávéd kelvet izet bírja. Érthető tehát, hogy egy ilyen kellemes ízzel és a malata ki-probált egészségi tulajdonságaival bíró kitűnő malata kávé gyorsan hódíthatja meg a közönséget. Azért egy oly pótlék, amely magában véve tápús és egészséges, s a melyet a babkávéhoz fele részben s azon fölöli is hozzáadhat, mindenütt a legszívesebben látták. Gyermekeket igen üdvös malata kávéra szoktatni; erőteljes egészség és virágzó kinézés az eredménye. Épp így ajánlható a Kathreiner-féle Kneipp-malata kávé lábadozóknak, gyomor-, szív- és idegbajosoknak. Hosszu tapasztalat bizonyítja, hogy könnyen emészthető, vérképző és erősítő; kellemes ízű fogva annál jobban esik, minél tovább isszuk.

HALÁLOZÁSOK.

MÁTRAY JÓZSEF, a budapesti VI. kerület előjárója, a főváros egyik népszerű tisztviselője, meghalt a hó 2-ikán. Kerületében, mint a képviselő-választások szavazatszedő bizottságának tagja vett részt a választások hivatalos részében. Dél felé szívtüdős érte, aztán néhány percz múlva meghalt. Mátray József 1855-ben született Gyöngyösön. A főváros szolgálatába, mint fogalmazó-gyakornok, 1873-ban lépett.

1875-ben a tanács tollnokká választotta. Karmayer Károly polgármester 1879-ben maga mellé vette, mint elnöki segédet. Ezután gyorsan haladt előre szorgalmánál és képességénél fogva. 1894-ben választották meg előjárónak a IX. kerületben, 1895-ben az első fővárosi állami anyakönyvezető közt volt, 1898-ban pedig a VI-ik kerület előjárója lett. Mint előjáró, tisztjében sokat tett a közjótékonyság érdekében. Az utóbbi időben szívba fogta el. Felesége s hat kiskorú gyermeke siratja.

Elhunytak még a közelebbi napokban: TAPODY GERGELY TAMÁS, kiérdemült gimnáziumi igazgatótanár, rendi örökös kormánytanácsos s a marosvásárhelyi rendháznak 12 éven keresztül érdemdús főnöke, 56-ik évében, Maros-Vásárhelyen. — MAROVICS JÁNOS nyitrai kanonok, Budapestben s holttestét Nyitra-ra szállították. — BRINKMANN ANTAL nyug. budapesti kir. törvényszéki bíró, tanácselnök, a Ferencz József-rend lovagja, 74-ik évében, Ipoly-ságon. — Dr. FAUL ATTILA, a kőrmöcsbányai m. kir. áll. főreáliskola igazgatója és rendes tanára, életének 63. áldásos működésének 29. évében, Kőrmöcsbányán. — VASADY FERENCZ, halmi főszolgabíró, Halmiban. — FARKAS ANTAL ügyvéd, egyházközségi tanácsbíró, a szatmári ref. főgimnázium igazgatótanácsának elnöke, az ügyvédi kamara elnöke, városi bizottsági tag, 76 éves korában, Szatmáron. — Dr. MIHALYIK LUDOVIC, a vakok budapesti országos intézetének nyugalmazott igazgatója, jeles műveltségű férfiú, a zenének is alapos ismerője, 63 éves korában, Budapestben. — SZILVA GÉZA, pénzügyminiszteri számvizsgáló, 41 éves korában, Nagyváradon. — FRAMER AGOSTON, a budapesti belvárosi községi felsőbb leányiskola tanára, 62 éves korában. Az intézet tanári testülete, melynek az elhunyt harminczkét éven át hasznos tagja volt, külön gyászjelentést adott ki. — Id. SÁNTHA SÁNDOR, 92 éves korában, Kecskeméten. — KÖDS ADOLF, Nákó Sándor gróf nagy-szentmihályi uradalmanak központi tisztartója, 66 éves korában, Nagy-Szent-Miklósban. — KARDOSFALVI KARDOS MÁRTON bírósi jegyző Bpsten, ki tevékeny részt vett néhány év előtt Baranya vármegye közelében. Kardos Kálmán, az egri kir. törvényszék elnöke és Kardos Gyula, az ismert festőművész, fivérüket gyászolják az elhunytban. — FREYBERGER PÁL, Buda egyik tekintélyes polgára, vaskereskedő, a fővárosi bizottság tagja, 66-ik évében, önkéntesleg vetvén véget életének a budai lövöldben. — GINSIK ADOLF, 48-as honvéd főhadnagy, Kassai város bizottsági tagja, 76 éves, Kassán. — LOUISINGER JÁNOS, az első bolgár fejedelem, Battenberg Sándor herceg apósa, a ki tudvalevőleg Bulgáriából távozásra után Louisinger Johanna német színésznőt (most az ausztriai Steyrben élő Hartenau grófnő) vette feleségül, 55 éves korában, Pozsonyban. — SZTEFÁNOVITS GYÖRGY honvéd számtanácsos, Budapestben, 47-ik évében. — GYÖRKÖ KÁLMÁN dr. ügyvédjelölt, 24 éves korában, Pécsen. — POROVICS SÁNDOR, ellenőr, Mária-Besenyőn, 45 éves korában.

Öz. KOSSUTH JÁNOSNÉ, szül. KUHINKA KAROLINA, az arany érdemkereszt tulajdonosa, a Kossuth társaság megalapítója, 87 éves korában. A Szinobánya község határában levő Katalin-huta gyártelepen a családi sírboltban temették el. — Özvegy sáros-magyarberekesszi KATONA ELEKNE, szül. Kabos Katalin, életének 84-ik évében, Ápanagyfaluban. — Kislapási JUHÁZS VINCEZÉNÉ, szül. Biróczy Emma, 56-ik évében, Nyitra. — Bernáthfalvi BERNÁTH AGOSTONNÉ, szül. Eggátnér Ilona, Nagy-Abonyban. — Ballai KRÉMER LAJOSNÉ, szül. telegdi Róth Kata, Deésben, 39 esztendőn korában. — Öz. SCHRAM VILMOSNÉ, szül. Kada Etelka, néhai Schram Vilmos, nyug. őrnagy özvegye, Resicán.

Szerkesztői üzenetek.

L. A. Az új országgyűlés egyelőre még nem a duna-parti nagyszerű országúthoz fog ülésezni, mivel annak a belső munkálatai még nincsenek készen. De nem sokára át lesz már adható a rendkívüli nagyságú épület rendeltetésének s már a mostani képviselőknek bizonyára részük lesz abban, hogy a világban talán legszebb országúthozban tanácskozhassanak.

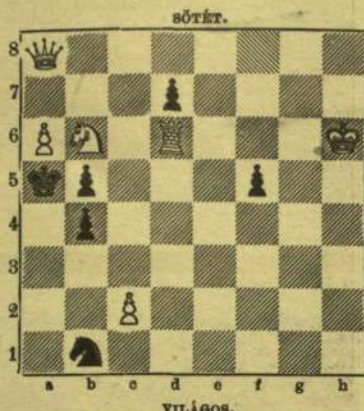
Jefta. Szépen van írva; a közölhetők közé soroztuk, nagy terjedelmű fogva azonban egy kis türelmet kérünk, míg sor kerül rá.

Gond. A gondolat nem rossz, csak hogy jobb versben kellett volna megírni.

Nem közölhetők: Korán reggel. Nagy vihar volt. Az érzés jó lehetett, de a versnek nem azok. Merő próza és nem is a javából. — Tíz év. Szeretlek, galambom. A levél stb. Köznapi érzés, tartalmatlan versek, elég jó rímekkel. — A virág sorsa. A cigány. A vándor. A szerető, úgy látszik, van egy kis tehetség, de ezek a versek nagyon taposott úton járnak. Mélyebb érzésre, több eredetiségre volna szüksége. — Egy kis lány, aki ki hírtelen nagy lány lett. Hangja kedves, közvetlen, pajkos, illik is a tárgyhoz. Kár, hogy a mit ezen a jóir hangon elmond, meglehetősen közönséges, enyhűt. — Vallomás. Árán. Fűdi kegyele tiszteletre méltó, az utóbbi versben néha érezzük is fájdalma ösztönzését, de ennél több jót nem mondhatunk verseiről. — Van nekem egy. Méheske száll. A hegedű. stb. Tíz dalszerű verset küldött be: egyik semmit mondóbb, mint a másik. Igaza van, ilyesmire kár az időt pocsékolni.

SAKKJÁTEK.

2243. számú feladvány. Ernst J.-től.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

A 2227. sz. feladvány megfejtése Csipkés A.-tól.

Világos.	Sötét.	Világos.	a.	Sötét.
1. Hd5—e3	Kc5—d4 (a)	1.		Ph1—d4 (b)
2. Bf6—e6	t. sz.	2.	Hc3—g4	Kc5—d4
3. V v. H mat.		3.	Va3—a7	mat.

Világos.	b.	Sötét.
1.	Bf6—e6	stb.
2.	Bf6—e6	stb.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomonyán: Németh Péter. — Lipótváros: Hoffbauer Antal. — Bakony-Szentlászló: Szabó János. — Kecskemét: Balogh Dénes. — A pesti sakk-kör.

Hibaigazítás: A multheti 2242 sz. feladványban e6-ra világos helyett sötét futár állítandó.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 38-ik számában közölt képtalány megfejtése: Csak titokban akartalak szeretni.

Feloldó szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztői iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Az Első Leánykiképző Egyesület m. sz. (Leány- és fiu-biztosító intézet). Folyó évi szeptember hóban 1004 jutalékrész irattatott be és nászjutalékok fejében 65,917 korona 08 fillér fizettetett ki. 1901 január 1-től szeptember 30-ig beirt összes jutalékrészek száma 9958 és a kifizetett nászjutalékok összege 425,401 kor. 79 fillér.

A Szinye-Lipóczi
Lithion-forrás
Salvator kltűnő sikerrel
használtatik
vese-, húgghólyag-, húgydara- és kövszévgyógyulások
ellen, vizeleti nehézségeknél, továbbá a légző és
emésztési szervek hurutos bántalmainál.
Diuretikus (viz. hajtó) hatású.
Vasmentes! Könnyen emészthető! Csirramentes!
Kapható ásványvízkereskedésekben vagy
Salvator-forrás igazgatóságánál. Eperjesen.
Budapestben, főraktár Édeskuty L. urnál.

Rendkívül olcsó
szt.-lőrinczi porcellánfestő ipartelep
Ortner Rezső és Társa
Teréz-körút 32. sz. saroküzlet.
A komplett 6 személyre, dusan aranyozott és remek festési:
Étkezőkészlet 6.50
Étkező modern 8.50
Étkező rococo 10.50
Étkező 12 személyre 25, 30 és 35 frt.
Vidéki rendelésnél kérjük a vasutállomást.

Menyasszonyi
kelengyek
a legszolidabb kivitelben.
Saját készítményü
fehérművek, vászon-
és asztalnemű raktár.

A Ferencz József keserűvíz
az egyedül elismert
kellemes ízű, természetesen hashajtó szer.

Császárfürdő
BUDAPESTEN 8918
téli és nyári gyógyhely.

GERMANDRÉE PORHANYÓS ÁLLAPOTBAN
és TABLETÁKBAN
Francia szabadalom. A szepség titka, ideális illattal
felkelendő tartós, egészséges és díszlet. A Germandrée
az arcbőrnek egészséges és hide szűnt ad.
1900 évi Párisi Világkiállítás: ARANYÉREM
MIGNOT-BOUCHER, 19, Rue Vivienne, PARIS.
Kapható Török József gyógyszerárán Budapestben.

SZENÁSY, HOFFMANN és TÁRSA
SELYEMÁRUHAZA
BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCA 4.

Az őszi és téli UJDONSÁGOK

teljes választéka raktárba érke-
zett. Csügünk elve csak „First
Class” gyártmányok elárúsítása.
Csügünk az országban az egyedüli,
mely Lyon és Páris legelső s leg-
híresebb gyárosaival közvetlen
összeköttetésben áll; az általunk
leköltött minták és minőségek
kizárólag csügünkönél szerez-
hetők be.

Minden egyes árucikknek
föltétlen szabott ára,

nyíltan, számokkal van jelölve,
ennél fogva a tulbecslés telje-
sen ki van zárva.

Minták a vidékre kívánatra
bérmentve küldetnek.

SZENÁSY, HOFFMANN és TÁRSA
SELYEMÁRUHAZA
BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCA 4.

HARIS, ZEILLINGER és TÁRSA
a „Kék csillag”-hoz
Budapest, IV., Váci-utca 16.

Legújabb modellek.
Költségvetéseket 500
koronától 7000 kor.-ig
kivánatra beküldünk
és mintákkal készség-
gel szolgálunk.

Czimbalom

iskolákat, a melyből min-
denki, tanító nélkül megta-
nulhat czimbalomozni, 4 koro-
nánál adom. Képes nagy czim-
balomárjegyzéket pedig in-
gyen. Varga Pál czimbalom-
gyártó, Budapest, VIII. ker.,
Röck Sallárd-utca 3. sz.

Kormánybiztos.

Technikum-Altenburg S.-A.
Gépészet, elektro-
technika és vegyészet
számára. 9008
Tannhely. — Músor bérmentve.

Pergetett mézet
elsőrendű, 5 kilós bödö-
nyökben bérmentve 6 koro-
nánál szállít az

orsz. méhészegylet
BUDAPEST,
Danjanich-utca 34.

CRÈME
DE FANCHON
a 3 sziv véd-
jeggyel.

Rögtön finomító és
szépitő arckrém. Leg-
jobb a világon!
Ártalmatlan!
Zsírtalan!

Kis Nagy
tégely 1 K. tégely 2 K.
Óráktár:
„URSUS” gyógyszerár.
Budapest, Rákóczi-ter 11.
Videkre 20 fillér
többet beku-
dése után
frankó.

Kapható mindenhol Raktár
Török gyórtár, Bpest.

+ Soványság +

Szép, telt testidomok a mi keleti
csodagyógymódorunk, 1900. évi párisi arany-
éremmel kitüntetve 6-5 és 4-5
már 30 fontnyi gyarapodást ké-
szít. Orvosi rend. szerint. Szé-
nyesen becsültek. Nem szédülés. Szá-
mos kórtünetek. Ártalmatlan. Ár:
2 kor. 50 fill. Postaköltség vagy
utánvéttel. Használati utasítás.

Hygien. Institut 9155

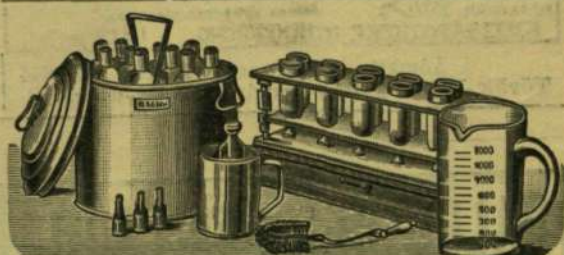
D. Franz Steiner & Co.,
Berlin, 18. Königsstrasse 69.

Crème Ideale
a bőr szépítésére, mely az
eddig készítményeket mind
előnyösül tisztán mutatékmen-
tesen van becsülve, csupán a
sikerrel használt.

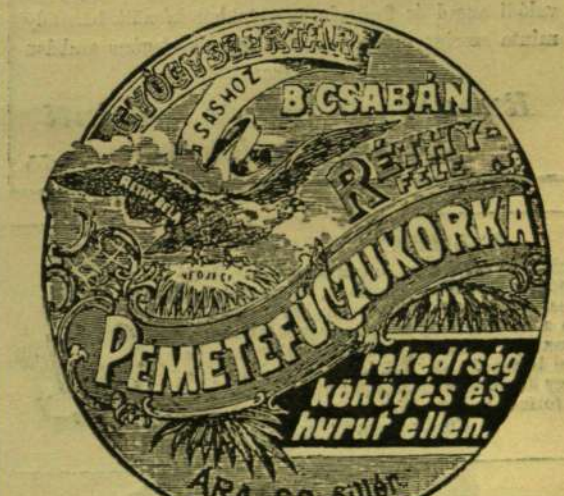
Egy tégely ára 80 kr.
Crème Ideale szappan a leg-
jobb tisztítószert tartalmazza a
legújabb tisztítószerekből készült.
1 db 35 kr., 1 doboz 3 db 1 frt.
Ideale-Hőlgypor
virágillatú készítmény, melynek
a hölgyporok, bőrtisztítószerek.
Ezen Hőlgypor Ideale jól ta-
pad a szappanhoz, melynek
a kiegészítő a bőr poros voltát fel-
tiszt. Egy doboz ára 1 frt
50 kr. Naponta postai szállítás
minden irányban
SCHWARTZ illatszertára
Temesvár 9086
(Hygien. cosmet. Laboratorium.)

A „Zenélő Magyarország” (a zongora és hegedű zenemű-
gyűjteménye) 1. és 2. kötet. 12 oldal. 12 oldal. 12 oldal.
folyóirat, megjelenik minden hó 1 és 13-án mindenkor 12 oldal. 12 oldal.
mal a legújabb s modern zenemű-újításokkal. Kitérve a budapesti
országos kiállításán 1896 és a párisi 1900. évi világkiállításán — a szer-
kesztő-kiadójának s ő eszé. és apostoli királyi Felsége legmagasabb meg-
elégedését méltóztatott nyilvánítani. Rendes munkatársai az ország leg-
személyesebb magyar szerkesztői s a külföld világhírű compositorai, a
kiknek legsikeresebb szerzeményeit közli a continenson egyedül álló
zenemű folyóirat. Előfizetési ára évről-évre 2 forint, 75 oldal ze-
nemű tartalommal 3 korona, mutatót fizet 60 fillér beküldése ellen
bérmentve küld a „Zenélő Magyarország” — Kiskörm. Ede zenemű-
kiadóhivatala és zeneműkereskedése, Budapest, VIII., József-körút 24.

Ha öszül a haja,
használja a „Stella”-vizet
(Hair Regenerator),
mely nem fest de a haj eredeti színét adja vissza,
Üvege 2 korona.
ZOLTÁN BÉLA gyógyszerárán
6 cs. és k. fensége József főherceg udv. szállítja,
Budapest, V., Sétány-utca, Szabadság-ter
sarkán. 9043

Tej sterilizáló készülék
Soxhlet tanár szerint. Teljes készlet ára I. sz. 19. — kor. II. sz. 22.80 kor.
III. sz. 27. — kor. Továbbá dusan felszerelt raktár gyermekágyas nők
része, valamint gyermekkomfort és az összes betegápolási eszközök.
Gyáramban továbbá jótállás mellett mérsékelt áron készülnék: háskötők,
kötők, kőkövetők, sérvkötők, fűzők, ferden nőttek részére, műbáták, mű-
közök stb. stb. Kimerítő árjegyzéket ingyen és bérmentve küld
KELETI J. műszer-gyára, Bpest, Koronaherceg-u. 17.

Kapható minden gyógyszerárán.

Gyümölcs-, főzelek- és
husconservákat,
aszalt főzeleket ajánl a legjobb
minőségben az
Első Kecskeméti Conservgyár
Kecskeméten. 9173
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Legjobb és leghíresebb
pipere hölgypor: a
La
VELOUTINE
Különleges Rizapor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

SERRAVALLO 8984
CHINA-BORA VASSAL
kitűnő helyreállító szer gyengék, vérszegények
és lábbadozók számára. Ajánlja és használja or-
vosi kitűnőségeitől, 1000-nél több orvosi elismeréssel.
Kitűnő íz.
Kifűtve több arany és ezüst érmevel.
Árak: 1/2 literes üveg K 2.40, 1 literes
üveg K 4.40.
Kapható minden gyógyszerárban.
Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

Általán elismert diétet- és
dietetikus
szerek
és szerek
és szerek
KWIZDA FLUID
Kigyó-jel
TOURISTA-FLUID
Erdős és erdőgazdálkodás céljából alkalmas
szerek, használják az erdőgazdálkodók, kertészek
és a legújabb gyógyászati szerek.
ÜVEG ÁRA 2 KORONA, 1/2 ÜVEG ÁRA
1 KORONA 20 FILLER.
Valódi csak fenti márkajeggyel. Kapható az
összes gyógyszerárban.
KREISAPOTHEKE KORNBERG BECS mellet.
Főraktár Magyarország részére: 8844
Török József gyógyszerár Király-utca 12.

BALOG BÉLA és LAJOS
férfi-szabók
Budapest, Dorottya-u. 11, I. em.
TELEFON 31-39.

Speczialisták: díszmagyar-, lovaglő- és sport-
öltönyökben.

Az őszi és téli idény beálltával ajánlják angol
mintára vezetett műhelyükből kikerült legújabb
valódi angol és francia szövetekből készült, bármely
minta szerint kifüggesztal, izléses és elegáns szabásu
ruhákat.

Ruhabérlet tetszés szerinti
kombinációban. 9255

ESZMÉNYI KEBEL

érhető el a Filozofia orientales által, Batió
gyógyszeráránál. Párizsban, Passage V.
szám 6, az egyedi szer, mely két hónap alatt
és a nélkül, hogy az egésznek árta, az
asszonyi kebel fejlődését, valamint a kebel
időmáinak szilárdítását biztosítja.
Egy üvege ára használati utasítással együtt
3 forint. Raktár: Török József, Budapest,
Király-utca 12. sz. 8442

UJ! CRÈME SANS GRAISSE UJ!
Ez nap alkalmat nyújt a bőrtisztításra, a
személyi higiénia érdekében. Ár: 1.30 koronáért 1 kor.
Dr. KOVÁCS KÉZPÁSTÁJA
(ezek a kezek a legújabbak) 3 nap alatt
minden kezet gyönyörűvé és fehérre varázsol.
Egy üveg 1.30 kor. Hozzávaló szappan 1 kor.
KÁRPÁTI IBOLYAILLAT
a legújabb és legkedveltebb parfüm.
Ára mindenügyben 1.30 koronáért 1 koronáért.
Kapható minden gyógyszerárban és gyógyszerárban.
30. és 40. számú utasítás.
Dr. KOVÁCS KÉZPÁSTÁJA és Illatszertár.
Budapest, VI. Gyár-utca 17.
Megjelent "Töltött-titkok" kíváncsi
ingyen és bérmentes.

CHOCOLAT
SUCHARD
schmeckt am feinsten

HÖLGYEKNEK!

Ilona-crème.

Legújabb és orvosi szaktelent-
lyek által is elismert, biztos hatásu
kés és arczszépítő szer, eltávolít
minden bőrtisztítást és rövid
használat után vakító fehérré, üdövé
teszi az arcbőrt.
Figyelem! A Készítmé-
nyem nagy közkeletűsége miatt
hamisítványokat hoznak forgalomba; csak az valódi,
mely a doboz alján aláírással van látva. 1 tégely
Ilona-crème 1 kor. 1 drb Ilona-szappan 80 fillér.
Kapható minden gyógyszerárban. Szétküldési rak-
tár: Alexander János gyógyszerár Szolnokon. Bu-
dapesti főraktár: Török-féle gyógyszerár Király-
utca 12. és Andrássy-út 29. Korpel-féle gyógyszerár
Lipót-körut 28. szám és Thalmayer és Seitz utca 12.

IBOLYAILLATOS
MANDOLA KORPA
a bőr számára szelíd és
megtartja az arcz élénk
és selymes
Minden bőrtisztító és csiszoló szer készlet.
KIZÁRÓLAG KÉSZÜLT
St. Motsch & Tsg.
BECS, I. LUGECK 3. SZ.

HÖLGYEIM!

Csak egyszer próbáljon rendeljék meg a csodaha-
tásu, valódi angol szepítő szer, Ugorka-tejet, és
megfogják róla győződni, hogy ezen csodaszert azo-
nal eltávolít szepít, májolt, mindenféle tiszt-
tatlanságot az arczról és a bőrnek gyönyörű üdö-
sét, fiataloságot kölcsönöz. Valódi angol minőségben
kapható csak **BALASSA KORNEL** gyógy-
szertárban a város kereszteszemes Temesvár. Ár
2 kor. Valódi angol Ugorka-szappan 1 K, 3 drb
2.40 K Poudre 1.20 és 2 K Utánvétellel is küldetik.

A női szépség előlépése, tökéletesítésére és
fenntartására legkíméletesebb és legbiztosabb a

MARGIT-CRÈME,

mely egyetemes, sem higanyt, sem ólomot nem
tartalmaz, teljesen ártalmatlan. Ezen világírú
arckozmés pár nap alatt eltávolít szepít, májolt,
tölt, pattanást, bőrrákát (Miteser) és minden más
bőrbajt. Kisimítja a ráncokat, redőket, himlőhe-
lyeket és az arczot hófehérré, simává és üdövé
varázsolja. Ár nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor.
Margit hölgypor 1 kor. 20 fill. Margit
szappan 70 fill. Margit fogpép (Zahn-
paste) 1 kor., Margit arczvíz 1 korona.
Hamisítványok birtoklásáért üldözöttek.

Postán utánvétellel vagy a pénz elő-
zetes beküldése után küldi a készítő:

Földes Kelemen gyógysz. Arad.

Budapesti főraktár: Török József gyógyszerár Király-utca 12.
és Andrássy-út 29. — Kapható minden gyógyszerárban.

FÖLDVÁRY IMRE, Budapest,
férfidivat raktára
Kossuth Lajos-u.18
és Kerepesi-út 9.

Most érkeztek nagy választékban
valódi

perzsaszőnyegek
valamint valódi

szmyrnaszőnyegek.

Valódi perzsa ágyelők

darabja 6, 8, 10, 12, 15 frt és feljebb egész a
legfinomabb antique darabokig.

Ép úgy rendkívüli nagy raktár

futó- és pamlagszőnyegekben, butorszövetekben,
flanelltakarókban, csipke-, applikáció- és színes
szövetfüggönyökben, pokróczok, lambrquinek, erdélyi
pokróczok, utazó- és kocsitakarók, cocos-sző-
nyegek az összes szélességekben stb.

Fantázia butorszövetek és dekorációs szövetek,
finom himézsek stb.

Egyes szárnyak és ablakfüggönyök, egyes ágy- és asztal-
terítők, szőnyegmaradékok legnagyobb választékban
igen jutányosan.

JOANNOVITS DÖME

Budapest,

IV., Váci-utca 25. sz.

Alapítva 1820.

TELEFON 990.

Minden
háziasszony
és anyja
Üdvözölhető, aki az
egészség, takarékos-
ság és jóízre való
tekintetből a Kath-
reiner-féle Kneipp-
malátát kávét (mely
csak az ismert ere-
dett csomagokban
valódi) használja.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a

MELANOGENE

fekete és barna színben.

Ezen kitűnő és ártalmatlan készit-
ménytel haját, szakált, bajszát pár
perc alatt fekete vagy barnára le-
het festeni. A szín állandó és a ter-
mészetes színtől meg nem különböz-
tethető. Ártalmatlan és alkalmazása
igen egyszerű. Nem piszkos. Ár 2 kor.
80 fillér. 9057

41. SZÁM. 1901.

BUDAPEST, OKTÓBER 13.

48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 24 korona
POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt félévre 12 *
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG félévre 8 *
A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) félévre 5 *
Külföldi előfizetésekre a postai
meghatározott viteldíj is eszandó.

HORVÁT BOLDIZSÁR SZOBRA.

SZOMBATHELY város közönségének régi óhaj-
tása volt, hogy nagynevű szülöttjének, egy-
kori képviselőjének, Magyarország egyik
legkiválóbb jogászának és a kiegyezés után
első igazságügyminiszterének emlékeztétét szob-
borral örökítse meg. Ez az óhajítás most valóra
vált. Horvát Boldizsár szobra már ott áll Szom-
bathelyen a Széll Kálmán-utcai Deák-parkban.
Október hó 12-ikére volt kitűzve ünnepélyes
leleplezése.

A szobor — Tóth István szobrász-művészünk
alkotása — kiváló élethűséggel és közvetlen
egyszerűséggel ábrázolja Horvát Boldizsár alak-
ját, úgy állítva a talapzatra, mintha a képviselő-
házban szónoklatra készülne. Könnyed maga-
tartásával, jobbát mellén nyugtatva áll, arca
komoly értelmet sugároz. Kitűnő megfigyelés
és az emberi test beható ismerete, valamint az
anyaggal való bánás biztossága látszik Tóth
Istvánnak ezen a munkáján.

A felfogás mélysége, az ábrázolás keresetlen
egyszerűsége és a formák biztonsága, ennek a
szobornak szembeálló tulajdonságai. Egyszerű,
erőtéljes, tiszta, mentes minden hatásvadá-
szattól, mint Horvát Boldizsár maga is volt.

A szobor mintegy másfél életnagyságú. A
bronz öntés igen jól sikerült és becsületére
válík a Schlick-gyárnak, melyben készült. A
szobor talapzatát Tóth István tervezte után
Szombathelyen készítette Hudetz József ottani
kőfaragó-mester, elsőrendű haraszt kőből.

Az egész szobormű öt méter magas, összesen
tizenkét ezer koronába került, mely összegnek
legnagyobb részét Szombathely város közönsége
gyűjtötte össze. A gyűjtés és a szobor létre-
hozása körül kiváló érdeme van Ehen Gyula
volt polgármesternek, Szombathely város most
megválasztott országos képviselőjének, a ki a
szobor-bizottság elnöke volt.

Tóth István, a szobor készítője, szintén Szom-
bathely város szülötte. Szobrászati tanulmá-
nyait 1882-ben kezdte a bécsi akadémián, a
hol mintegy tíz esztendő töltött Zumbusch
oldala mellett, kitartó és szorgalmas munkában
és tanulással. Ez idő alatt elnyerte a mester-
iskolai nagy díjat és az első osztályú udvari
díjat (nagy aranyérmét). Az első egy bacchans-
nóval, a másikat egy domborművel. Bécsből
hazatérve, Budapesten telepedett meg és itt

HORVÁT BOLDIZSÁR SZOBRA SZOMBATHELYEN.

Tóth István szoborműve.